

NACRT

IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU IZMJENA
I DOPUNA DRŽAVNE STUDIJE LOKACIJE
„DIO SEKTORA 58 - TURISTIČKI KOMPLEKS PONTA“ - RUŽA VJETROVA

OBRADIVAČ:
„Arch & Construction“ DOO, ULCINJ
Avgust, 2019

Predmet izrade:

Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova

Naručilac izrade:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Nosilac izrade:

„Arch & Construction“ doo, Ulcinj

Učesnici u izradi:

mr Biljana Lopušina, dipl. biolog
Besnik Derviši, dip. inž. arhitekture
Kenan Derviši, dipl. inž. građevine

Podgorica 08.08.2019.godine

SADRŽAJ

UVOD

I. KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

1.1. PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA

- 1.1.1. Pravni osnov
- 1.1.2. Planski osnov
- 1.1.3. Ciljevi izrade planskog dokumenta

1.2. KONCEPT PLANSKOG RJEŠENJA

- 1.2.1. Obuhvat i granice plana Stvorene karakteristike
- 1.2.2. Koncept plana
- 1.2.3. Planirane namjene
- 1.2.4. Urbanistički pokazatelji planiranog stanja
- 1.2.5. Sprovođenje planskog dokumenta
- 1.2.6. Mjere zaštite životne sredine
- 1.2.7. Supra i infrastruktura

1.3. KONTAKTNA PODRUČJA, USLOVI JAVNIH PREDUZEĆA, USTANOVA I DRUGIH INSTITUCIJA

- 1.3.1. Kontaktne područja
- 1.3.2. Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija

II. OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE I NJENOG MOGUĆEG RAZVOJA, UKOLIKO SE PLAN NE REALIZUJE

- 2.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ
- 2.2 PRIRODNO – GEOGRAFSKE ODLIKE
 - 2.2.1 Morfološke karakteristike
- 2.3 Pedološke karakteristika
- 2.4 Hidrogeološke karakteristike
- 2.5 Inženjersko-geološke karakteristike
- 2.6 Seizmičnost
- 2.7 Klimatske karakteristike
- 2.8 Flora
- 2.9 Fauna
- 2.10 Vodeni ekosistemi
- 2.11 Analiza područja koja su zaštićena
 - 2.11.1 Zaštita prirode
- 2.12 Pejzažne vrijednosti
 - 2.12.1 Predjeli
- 2.13 Nepokretna kulturna dobra
- 2.14 Kvalitet vazduha
- 2.15 Kvalitet zemljišta
- 2.16 Kvalitet voda
- 2.17 Buka

III. IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA

IV. POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U VEZI SA PLANOM, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI

V. OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE USTANOVljeni NA DRŽAVNOM ILI MEDJUNARODNOM NIVOU KOJI SU OD ZNAČAJA ZA PLAN I NAČIN NA KOJI SU OVI CILJEVI, KAO I SVI OSTALI ASPEKTI OD ZNAČAJA ZA ŽIVOTNU SREDINU, BILI UZETI U RAZMATRANJE U PROCESU PRIPREME

- 5.1 Opšti ciljevi zaštite životne sredine
- 5.2 Posebni ciljevi (ciljani rezultati) zaštite životne sredine
- 5.3 Metodologija, kriterijumi i indikatori

VI. PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKIE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEĐE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIE FAKTORA

- 6.1 Uticaji Plana na životnu sredinu
- 6.2 Evaluacija karakteristika i značaja uticaja
- 6.3 Kumulativni i sinergetski efekti
- 6.4 Rezime uticaja planskih rješenja

VII. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIE DOVODI REALIZACIJA PLANA

- 7.1 Opšte mjere zaštite
 - 7.1.1 Mjere ublažavanja uticaja na vazduh
 - 7.1.2 Mjere ublažavanja uticaja na vode
 - 7.1.3 Mjere ublažavanja uticaja na zemljište
 - 7.1.4 Zastita od buke
 - 7.1.5 Mjere ublažavanja uticaja na pejzaž
 - 7.1.6 Mjere ublažavanja uticaja na floru I faunu
 - 7.1.7 Mjere ublažavanja uticaja na morski ekosistem
 - 7.1.8 Mjere upravljanja otpadom
 - 7.1.9 Mjere ublažavanja uticaja buke
 - 7.1.10 Posebne mjere zaštite životne sredine

VIII. PRIKAZ MOGUĆIE ZNAČAJNIJIE PREKOGRANIČNIE UTICAJA

IX. PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIE RJEŠENJA

X. OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)

XI. ZAKLJUČAK

XII. REZIME

UVOD

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu je jedan od alata koji se koristi u cilju osiguranja održivog razvoja. Ovo je postupak u kojem se razmatraju politike, planovi i programi kako bi se utvrdilo da li će primjena tih politika, planova i programa uticati na životnu sredinu, kako bi se još na većem nivou odlučivanja izbjegli negativni uticaji. Postupak Strateške procjene započinje u ranoj fazi izrade politika, planova ili programa dok su idejna rješenja u fazi razrade.

Postupak, u pravilu, uključuje analizu mogućih uticaja na životnu sredinu, njihovo prikazivanje u Izvještaju o strateškoj procjeni, te sprovođenje postupka konsultovanja javnosti o načinjenoj Strateškoj procjeni. Nadalje, pri donošenju konačne odluke o prihvatanju razvojnog dokumenta postupak osigurava da se uzmu u obzir dobivena mišljenja o studiji te da se obavijesti javnost o konačnoj odluci.

Procjene u svojoj suštini trebaju biti javne, jer su sastavni dio procesa donošenja razvojnih odluka. Povećavaju transparentnost u postupku odlučivanja i osiguravaju učestvovanje javnosti u samom postupku.

Odredbama člana 5. Zakona o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se postupak Strateške procjene obavezno primjenjuje za planove ili programe iz „urbanističkog ili prostornog planiranja ili korišćenja zemljišta, a koji daju okvir za budući razvoj projekata koji podliježu izradi procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim zakonom, kao i za one planove i programe koji, s obzirom na područje u kome se realizuju, mogu uticati na zaštićena područja, prirodna staništa i očuvanje divlje flore i faune“.

Pet je osnovnih ciljeva Strateške procjene propisano odredbom člana 2. Zakona:

1. Obezbjedjivanje da pitanja životne sredine i zdravlja ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova ili programa;
2. Uspostavljanje jasnih, transparentnih i efikasnih postupaka za stratešku procjenu;
3. Obezbjedjivanje učešća javnosti;
4. Obezbjedjivanje održivog razvoja;
5. Unaprijedjivanje nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

U skladu sa navedenim, cilj izrade Strateške procjene je da se utvrdi uticaj planskog rješenja na životnu sredinu, kao i da se propiše obaveza preduzimanja određenih mjera radi obezbjeđenja zaštite životne sredine i unaprijedenja održivog razvoja integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u planska rješenja u toku izrade i usvajanja plana. Izvještaj o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu je sastavni dio planskog dokumenta.

Područje za koje se izrađuju Izmjene i dopune DSL obuhvata turistički kompleks Ponta - Ruža vjetрова koji je u zahvatu Prostornog plana područja posebne namjene za obalno područje ("Službeni list CG", broj 56/18), površine na kopnu oko 3,5 ha, a na otvorenom moru se prostire do linije priobalnog plovnog puta (100 metara od obale).

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu za prostor DSL „Dio sektora 58 – Turistički kompleks Ponta“ Ruža vjetрова, opština Bar, rađena je na osnovu:

- Postojeće planske dokumentacije
- Važećih zakonskih propisa i standarda, koji regulišu oblast zaštite životne sredine
- Literaturnih i iskustvenih podataka vezanih za problematiku koja se obrađuje u Strateškoj procjeni
- Uvida u postojeće stanje

Osnovni cilj izrade Strateške procjene je procjena uticaja planskih rješenja na implementaciju plana, prije svega sa aspekta životne sredine, kroz planiranje mjera za smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu.

Realizacija planiranih aktivnosti može da dovede do povećanog pritiska na morski ekosistem, povećanja zauzetosti prostora i zauzimanje obale, te zauzimanje dijela morskog akvatorijuma, što može da dovede do promjene morfologije terena, a samim tim i do uticaja kako na kvalitet morske vode, kao i do privremenog ili trajnog gubljenja staništa biljnog i životinjskog svijeta.

Izvještajem je dat osvrt na identifikaciju negativnih uticaja, propisivanje mjera zaštite i preporuka za razmatranje i izbor najboljeg varijantnog rješenja, a poseban akcenat je na propisivanju mjera zaštite mora i morskog ekosistema, očuvanje biodiverziteta, prirodnih i kulturnih dobara, te zaštite zemljišta i očuvanje prirodnog pejzaža.

I KRATAK PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA PLANA I ODNOS PREMA DRUGIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

1.1. PRAVNI I PLANSKI OSNOV, SADRŽAJI I CILJEVI PLANA

1.1.1. Pravni osnov

Članom 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18, 11/19), propisano je da se do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 47/11, 35/13, 39/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Državne planske dokumente donosi Skupština, a lokalne planske dokumente donosi Vlada.

Programski zadatak je sastavni dio Odluke o izradi Izmjena i dopuna DSL-a.

Pravni osnov za izradu Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Izmjene i dopune Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova je Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list RCG br. 80/05 i Sl. list CG, br. 73/10, 40/11, 59/11 i 52/16).

Odluku o izradi Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova, broj 101-1832/26-2018 od 28. januara 2019. godine, donijelo je Ministarstvo održivog razvoja i turizma ("Službeni list Crne Gore", br. 008/19 od 06.02.2018) na osnovu člana 9 Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list RCG br. 80/05 i Sl. list CG, br. 73/10, 40/11, 59/11 i 52/16).

1.1.2. Planski osnov

Važeća planska dokumentacija koja pokriva zahvat ovih izmjena i dopuna podrazumjeva:

- Prostorno urbanistički plan Opštine Bar iz 2018. godine ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 52/18) i donijet je na period do 2020. godine. U ovom planskom dokumentu, predmetni DSL je prepoznat kao ključna investicija.
- Prostorni plan posebne namjene za Obalno područje Crne Gore ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 56/18)

1.1.3. Ciljevi plana

Opšti ciljevi Izmjena i dopuna DSL-a su:

- obezbjeđivanje kvalitetnog urbanističko-arhitektonsko rješenja za planirane objekte sa funkcionalnim sadržajima;
- podsticanje uravnoteženog/ravnomjernijeg teritorijalnog razvoja i racionalne organizacije, uređenja, rezervacije i zaštite prostora;
- unapređenje kvaliteta življenja stvaranjem uslova za: ublažavanje depopulacionih trendova, ostanak i
- efikasno, racionalno i organizovano korišćenje ljudskih, prirodnih i izgrađenih (antropogenih) potencijala u socioekonomskom, prostornom i ekološkom pogledu;
- promocija, aktiviranje i odgovorno upravljanje raspoloživim prirodnim i stvorenim resursima, životnom sredinom i kulturnim dobrima;
- uključivanje svih aktera i interesnih grupa u pripremu, donošenje i implementaciju strateških planskih rješenja itd. (javni, privatni, nevladin sektor);

Posebni ciljevi DSL-a su:

- racionalno korišćenje prostora radi povećanja funkcionalne i razvojne efikasnosti, odnosno realizacije projekta i preostalih kapaciteta;
- postizanje kvalitetnog oblikovnog rješenja koje podrazumijeva raspored masa i programa u odnosu na postojeće izgrađene strukture na lokaciji
- obezbjeđenje uslova za uređenje i izgradnju prostora i naselja;

- zaštita prirodne baštine;
- sanacija, zaštita i očuvanje životne sredine;
- integralan razvoj i uređenje prostora;

1.2. KONCEPT PLANSKOG RJEŠENJA

1.2.1. Obuhvat i granice plana

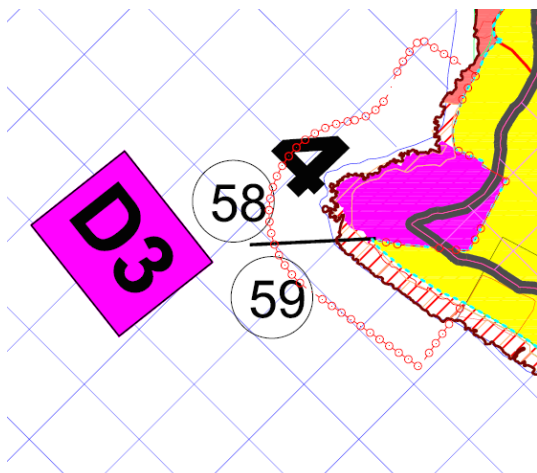
Ove Izmjene i dopune Plana se odnose na prostor definisan PUP-om Bar i PPPN Obalno područje CG. Lokacija je površine oko 3.5ha, a na otvorenom moru se prostire do linije priobalnog plovnog puta (100 metara od obale).

Obuhvat Izmjena i dopuna Plana definisan je koordinatnim tačkama i dat je na grafičkom prilogu.

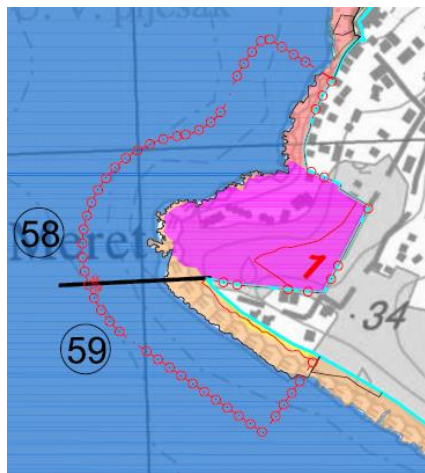

1.2.2. Koncept plana

Važećim Prostorno urbanističkim planom Opštine Bar iz 2018. godine i Prostornim planom posebne namjene za Obalno područje Crne Gore iz 2018. godine predmetna lokacija definisana je kao "D3 - Turističke zone bez posebne zaštite i izgrađeni turistički predjeli", što podrazumijeva turističke zone bez posebne zaštite (prirodne ili kulturne), postojeće izgrađene i planski nedovršene turističke zone. Predviđena je kategorija Hotela T1 kod koje je planirana površina terena za građevine koje su prema službenoj kategorizaciji hoteli, najmanje 70% od ukupne površine zone, a ukupna planirana površina terena za ostale objekte, koji mogu biti depandansi iznosi 30%.

Položaj lokacije Izmjena i dopuna u PUP-u Bar

Izvod iz PPPN OP

Prema važećem Pravilniku o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Sl.list CG", br. 24/10, 33/14), površine za **turizam** su površine namijenjene prvenstveno za razvoj turizma.

Na površinama iz stava 1 ovog člana mogu se planirati kompleksi i objekti:

1. za smještaj turista:

- hoteli (T1);
- turistička naselja (T2);
- moteli, organizovani i privremeni kampovi, planinarski i lovački domovi - kuće, omladinski hosteli, odmarališta (T3);

2. za pružanje usluga ishrane i pića;

Na površinama iz stava 1 ovog člana, izuzetno od pretežne namjene i kompatibilno toj namjeni, mogu se planirati:

- objekti i sadržaji poslovnih, komercijalnih i uslužnih djelatnosti, sporta i rekreacije;
- luke nautičkog turizma - marine, privezišta, sidrišta (NT) objekti i mreže infrastrukture;
- parkinzi i garaže za smještaj vozila korisnika (zaposlenih, gostiju i posjetilaca);
- stanice za snabdijevanje motornih vozila gorivom (pumpne stanice) uz uslov dobijanja posebnih uslova, u skladu sa zakonom.

Na površinama iz stava 1 ovog člana, ne mogu se planirati sadržaji povremene ili stalne stambene namjene (apartmani, turističko stanovanje i sl.).

Neizgrađene površine su:

- OP – ostale prirodne površine;
- stjenovita obala/krš
- UK – uređeno kupalište

Obalna linija je prilagođena postojećem stanju na djelovima u zoni Morskog dobra gdje je izvedeno uređenje platoa.

Na južnom dijelu zahvata plana, između granice Plana prema kontaktnoj zoni stanovanja i zone stjenovite obale gdje je na uskom pojasu GUR-om Opštine Bar, planirana površina naselja, obzirom da se radi o površini koja nema prostornih mogućnosti za formiranje urbanističkih parcela za izgradnju objekata, određena je namjena stjenovita obala.

1.2.3. Planirane namjene

Izmjene i dopune važeće Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova podrazumjevaju slijedeće:

Uzimajući u obzir da je planskim rješenjem važeće Državne studije lokacije "Dio sektora 58 -turistički kompleks Ponta" - Ruža vjetrova, Opština Bar iz 2013.godine, za turistički kompleks formirana jedna urbanistička parcela i na njoj planirana izgradnja 5 novih objekata apartmanskog tipa i nadgradnja postojećih za jednu etažu, kao i izgradnja hotela kapaciteta

250 ležaja, a postojeće stanje nije moguće prilagoditi ovom konceptu – to je bilo neophodno pristupiti izmjenama plana kako bi se projekat i investicija mogli u potpunosti realizovati.

Turistički kompleks "Ruža vjetrova" planiran je kao organizovana cjelina dva objekta Hotela sa pripadajućim depandansima, kupalištem, uređenim zelenim površinama, saobraćajnim površinama (pristupnom saobraćajnicom, mrežom pješačkih staza unutar kompleksa, obalnim šetalištem) i pratećim sadržajima (otvoreni sportski, rekreacioni, ugostiteljski, uslužni, zabavni i sl.)

Na UP1 je planirana izgradnja hotelskog objekta i depandansa kao i rekonstrukcija postojećih objekata, kategorije 4* maksimalne površine pod objektima cca 7.900,00m² i maksimalne bruto građevinske površine cca 18.000,00m². Maksimalna spratnost centralnog objekta Hotela iznosi 6 nadzemnih etaža a maksimalna spratnost depandansa iznosi 4 nadzemne etaže.

Na UP2 je planirana rekonstrukcija uz dogradnju i nadgradnju postojećeg hotela i depandansa, kategorije 4*, maksimalne površine pod objektima cca 3.200,00m² i maksimalne bruto građevinske površine cca 7.300,00m². Maksimalna spratnost centralnog objekta Hotela iznosi 6 nadzemnih etaža a maksimalna spratnost depandansa iznosi 3 nadzemne etaže.

Izmjene i dopune Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova

Uređena kupališta planirana su na dvije urbanističke parcele (UP UK-1 i UP UK2) ukupne površine cca 4.500m² na kojima se dozvoljava izgradnja pratećih sadržaja u funkciji uređenog kupališta u skladu sa propisima, uz zadržavanje izvedenih platoa, stepeništa i pristupnih staza. Unutar površina za izgradnju Hotela sa depandansima (UP1 i UP2)

zadržava se postojeće hotelsko kupalište površine cca 2.300m² na kojem se dozvoljava izgradnja pratećih sadržaja u skladu sa propisima, uz zadržavanje izvedenih bazena, platoa, stepeništa i pristupnih staza.

Trasa obalnog šetališta - Lungo mare, unutar planiranih urbanističkih parcela za izgradnju Hotela prati postojeće staze. Na dijelu stjenovite obale planirana je trasa obalnog šetališta sa platoima u vidu odmorišta i vidikovaca. Obalno šetalište obezbjeđuje povezanost unutar zahvata Plana i sa kontaktnim zonama, dajući dodatne mogućnosti građanima i turistima za rekreaciju u prirodi: šetnja, džoging, panoramsko razgledanje...

Saobraćajni pristup zoni zahvata plana se ostvaruje mrežom pristupnih saobraćajnica oslonjenih na Ulicu bratstva i jedinstva, posredstvom koje se ostvaruje saobraćajna veza sa magistralnim putem M-1 - "Jadranska magistrala". Saobraćajno rješenje u granicama urbanističkih parcela, sa organizacijom parkirnih površina i garažnih mjesta je neophodno definisati kroz izradu Idejnog i Glavnog projekta uređenja urbanističkih parcela - faza saobraćaj.

1.2.4. Urbanistički pokazatelji planiranog stanja

Na lokaciji planiranog turističkog kompleksa planirana je izgradnja novog hotela - centralnog objekta i depadansa i rekonstrukcija postojećih apartmana, prilagođeno konfiguraciji terena, sa slobodnim vizurama ka moru. Objekti su uklopljeni u okolno izgrađeno i prirodno (postojeća, zatečena vegetacija) okruženje. Realizacijom planiranih kapaciteta maksimalno opterećenje terena na lokaciji turističkog kompleksa sa pripadajućim kupalištem će biti 92 ležaja/ha.

Planirani turistički kompleks					
	Osnova m ²	Bgp m ²	ležaja	bgp/ležaju	kategorija
Hotel - centralni objekat	3 370	20 000	250	80	****
Vile rekonstruisane u postojećem gabaritu	570	570	24	24	****
Vile rekonstruisane sa nadgradnjom	300	600	18	33	****
Novi depadansi	850	2 500	65	38	****
Restoran	450	1 350			
Kancelarija - recepcija	60	60			
Ukupno	5 600	25 080	357	70	****

Vertikalni gabarit objekta je definisan brojem etaža. Vertikalni gabarit se definiše i za podzemne i za nadzemne etaže. Etaže se definišu nazivima koji proističu iz njihovih položaja u objektu.

Na nivou planskog dokumenta visina objekta je maksimalno:

- hotel: S+P+2 ili Po+P+3, odnosno četiri nadzemne etaže (dio i više);
- vile: rekonstruisane u postojećem stanju P odnosno jedna nadzemna etaža;
- rekonstruisani i novi depadansi u južnom dijelu: P+1 ili P+Pk odnosno dvije nadzemne etaže;
- novi depadans u sjevernom dijelu lokacije, Su+P+1+Pk, odnosno Su+P+2, odnosno četiri nadzemne etaže;
- restoran P+1+Pk, odnosno tri nadzemne etaže;
- otvoreni šankovi na plaži P i P+1
- P za ostale objekte – recepciju - infopunkt, suvenirnice i sl.

Prema broju postelja, hotel će imati maksimalno 125 smještajnih jedinica, ako se obračunava da smještajna jedinica u hotelu obuhvata 2 ležaja, a depandansi će imati po 3 ležaja u jednoj smještajnoj jedinici.

Prosječna bruto građevinska površina po jednom ležaju u hotelu (T1) je 80 m² u objektima sa 4 zvjezdice. Hotel može imati i 5*, ako prilagodi broj ležaja površini hotela.

Pripadajuća zelena odnosno slobodna površina, u okviru turističkog kompleksa je 81.36m² po ležaju, i po kriterijumima koji važe za područja izvan naselja, ispunjava uslove za hotele sa 4 zvjezdice.

Planirani turistički kompleks zadovoljava i kriterijume da u hotelima (T1) udio smještajnih kapaciteta mora biti najmanje 70% u osnovnom objektu, a najviše 30% u "vilama" ili depadansima.

	Plan	kompleks
Površina	42 981.04	34 648,33
Indeks zauzetosti	0.13	0.16
Indeks izgrađenosti	0,58	0.72
Broj ležaja-korisnika	357	357
Korisnika /ha	83	102

1.2.5. Sprovođenje plana

Turistički kompleks "Ruža vjetrova" planiran je kao organizovana cjelina dva objekta Hotela sa pripadajućim depandansima, kupalištem, uređenim zelenim površinama, saobraćajnim površinama (pristupnom saobraćajnicom, mrežom pješačkih staza unutar kompleksa, obalnim šetalištem) i pratećim sadržajima (otvoreni sportski, rekreacioni, ugostiteljski, uslužni, zabavni i sl.)

Obavezna je izrada zajedničkog Idejnog rješenja za obje urbanističke parcele (UP1 i UP2) kojim će biti definisane faze realizacije i prikazani ukupni planirani kapaciteti.

1.2.6. Mjere zaštite životne sredine

Generalne mjere zaštite životne sredine:

- izrada katastra zagađivača životne sredine;
- proširivanje mreže mjernih stanica za praćenje kvaliteta vazduha, zemljišta i buke;
- očuvanje vodnih potencijala planiranjem adekvatnog kanizacionog sistema;
- prečišćavanje otpadnih voda do nivoa koji zadovoljava zakonske uslove za njihovo ispuštanje u recipijent (izgradnja postrojenja za prečišćavanje);
- upravljanje (sakupljanje, transport i odlaganje) svim vrstama otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom;
- obezbjeđenje uslova za zaštitu od buke.

Smjernice za zaštitu voda:

- Evakuacija atmosferskih voda preko separatora i taložnika prije konačne dispozicije, na svim mjestima gdje se za to ukaže potreba;
- Potencijalno zauzete atmosferske vode, preko slivničkih rešetki posebnim sistemom sprovesti do taložnika separatora ulja i masti i poslije tretmana izvršiti konačnu dispoziciju. Separatore ulja i masti dimenzionisati na osnovu slivne površine i mjerodavnih padavina, odnosno da prihvati kiše a povratnim periodom od dvije godine. Odošenje mulja iz taložnika vršiti u određenim vremenskim intervalima, na lokaciju koju odredi nadležna komunalna služba, a masti i ulja po odredbama Pravilnika o načinu postupanja sa otpacima koji imaju svojstva opasnih materija.

Smjernice za zaštitu vazduha i zaštitu od buke:

- Planirati ozelenjavanje prostora duž saobraćajnica vrstama dugog vegetacionog perioda s ciljem njihovog funkcionalnog razdvajanja, smanjivanja aerozagađenja i nivoa buke, kao i bolje artikulacije prostora; regulisanje saobraćaja u naselju, sprovesti Pravilnik o graničnim vrijednostima nivoa buke u životnoj sredini ("Sl. list RCG", br.75/06);

Smjernice za zaštitu zemljišta:

- adekvatno odlaganje komunalnog i drugog otpada; kontrolisano odvođenje i prečišćavanja atmosferskih voda sa saobraćajnica.

1.2.7. Supra i infrastruktura

Smjernice za pejzažno uređenje

Lokacija predviđena Izmjenama i dopunama DSL za formiranje turističkog kompleksa i sa kupalištem i šetalištem, podrazumjeva adekvatno pejzažno uređenje koje treba prilagoditi organizaciji i sadržajima navedenih namjena, kao i datoj lokaciji na obali Jadranskog mora. Treba koristiti biljne vrste sa fitocidnim dejstvom (isparavaju materije koje djeluju baktericidno na mnoge mikroorganizme, pa na taj način dezinfikuju vazduh koji je krucijalni segment pri sportsko-rekreativnim aktivnostima - većina četinarskih vrsta), a izbjegavati vrste krupnih plodova, alergene vrste, korovske i žbunaste vrste sa toksičnim svojstvima i trnovima.

Uređene zelene površine sa rekreacijom

Ova vrsta zelenila predviđa autohtone zasade, bliske lokalnim uslovima područja, sa terenima za sport i rekreaciju koji odgovaraju mediteranskim klimatskim uslovima. Ova vrsta sadržaja može se dopuniti različitim kategorijama staza sa pratećim mobilijarom. Pored trasiranih staza, ostvariti mogućnost hodanja po travnjaku.

Smjernice za izradu projekata pejzažne arhitekture i izdavanje UT uslova

Osnovni elementi prostornog i organizacionog definisanja pješačkih ulica i šetališta uz more po pravilu su sljedeći:

- Prije izrade projekata rekonstrukcije, kao i idejnih rješenja i glavnih/idejnih projekata potrebno je uraditi Pejzažnu taksaciju postojećeg zelenila sa elaboratom zaštite zelenila. Pejzažna taksacijom će se vrednovati postojeće zelenilo i dati preciznije smjernice i preporuke za revitalizaciju i projektovanje ovih površina, kako ne bi daljom intervencijom na parceli došlo do narušavanja vizura pejzaža i degradacije postojećeg zelenila. Pejzažnu taksaciju raditi po metodologiji definisanoj u poglavlju Zaštita identiteta i karaktera predjela – pejzažna taksacija u Priručniku o načinu izrade plana predjela, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Crne Gore.
- šetalište je neophodno jasno definisati a pravac njegovog pružanja pratiti adekvatnom signalizacijom,
- obezbjediti neophodnu infrastrukturnu opremljenost šetališta,
- završnu obradu hodnih staza i platoa, potrebno je predvidjeti u skladu sa ambijentalnim karakteristikama lokacije (kamene ploče, kaldrma i dr.),
- omogućiti neometan pristup svim zainteresovanim korisnicima bez ograničenja,
- omogućiti neometan pristup hendikepiranim licima na, njima prilagođenim, prostorima šetališta,
- na pojedinim dijelovima, a u skladu sa prostornim mogućnostima, predvidjeti i staze za bicikliste,
- šetališnim redom regulisati održavanje čistoće i način korišćenja (unošenje kućnih ljubimaca i dr.),
- da bi se zaštitili šetači, neophodno je definisati granice šetališnih područja u kojima se ne smiju voziti bicikli, motori, i druga vozila,
- sanitarne, servisne i uslužne sadržaje na šetalištu, po pravilu treba smjestiti u postojeću strukturu ili kao privremene (sezonske) objekte na za to predviđenim punktovima,
- na potezima sa najinteresantnijim vizurama projektovati vidikovce, u zoni bujne vegetacije i interesantnih reljefnih ili geomorfoloških karakteristika planirati platoe za odmor,
- zastori za staze, platoe i vidikovce moraju biti od prirodnih materijala (prirodno lomljeni kamen, zemlja, šljunak, itd.),
- na ovim površinama moguće je postaviti urbanu opremu (oglasne table, table upozorenja, flore i faune, table upoznavanja predmetnog predjela, klupe, korpe za otpatke) i vrtno-arhitektonsku opremu (nastrešnice i pergole),
- obezbjediti rasvjetu duž šetne staze, vidikovaca, trgovačko-ugostiteljskih objekta,
- obezbjediti održavanje i zaštitu od požara,
- Kad je u pitanju izbor vrsta, u budućem ozelenjavanju u okviru ove namjene bilo poželjno nastaviti sa upotrebom mediteranskih i autohtonih vrsta biljaka. Takođe je moguće mjestimično dopunjavati ove poteze nižim dekorativnim žbunastim i perenskim sadnicama kao što su olenderi, pitospori, lavanda, ruzmarin pa i neke niže vrste palmi, cikasa, agava, sukulenatnih biljaka i slično.
- Sadnice treba da budu minimalne visine od 3 m, a obim stabla na visini od 1m minimalno 40-60 cm. Biljni materijal mora biti zdrav i rasadnički njegovan.

- Pored toga, pri izboru vrsta treba voditi računa da budu prilagođene uslovima rasta (otpornost na zbijenost tla, vodni kapacitet zemljišta, insolaciju, salinitet....).

Smjernice za saobraćajnu infrastrukturu

Saobraćajnim konceptom se zadržava postojeća mreža saobraćajnica obodom lokacije uz maksimalno poštovanje trasa i profila saobraćajnica važećeg DUP-a "Veliki pijesak" gdje su dati uslovi za rekonstrukciju istih.

Saobraćajno rješenje u granicama urbanističkih parcela predmetnog plana, a koje se oslanja na mrežu saobraćajnica iz DUP-a "Veliki pijesak" sa organizacijom parkirnih površina i garažnih mjesta je neophodno definisati kroz izradu Idejnog i Glavnog projekta uređenja urbanističkih parcela - faza saobraćaj.

Smjernice za hidrotehničku infrastrukturu

U zoni zahvata se predviđa izgradnja turističkih kapaciteta (hotela sa depandansima). Za tu vrstu korišćenja prostora prilagođena su i tehnička rješenja hidrotehničke infrastrukture.

Vodosnabdijevanje

Razvoj vodovodne mreže vodi se potrebom da svaka urbanistička parcela ima mogućnost priključenja na javni vodovod i uredno vodosnabdijevanje.

Pored planiranog broja ležaja od drugih korisnika može se postaviti još cca 50 zaposlenih i 100 stolica u restoranima. Plan višeg reda (PUP Bar) ne definiše norme potrošnje za planove nižeg reda. Za potrebe ovog plana usvajamo normu 350 l/stanovnik.dan koja odgovara hotelskom smještaju turista. Načinu korišćenja prostora odgovara viši koeficijent dnevne neravnomernosti $k_1=1,5$, a koeficijent časovne neravnomernosti $k_2=2,5$ uzima u obzir i broj korisnika na lokaciji. Za zaposlene usvajamo normu 50 l/zap.dan, a za restorane 100 l/stol.dan.

Prema tome, za zonu zahvata se može računati: srednja dnevna potrošnja = $124 \text{ m}^3/\text{dan} = 1,44 \text{ l/s}$; maksimalna dnevna potrošnja (uvodi se koeficijent 1.5) = $2,16 \text{ l/s}$; maksimalna časovna potrošnja (uvodi se koeficijent 2,0) = $5,4 \text{ l/s}$.

Predmetni zahvat će se snabdijevati vodom od kontaktne zone „Veliki Pijesak“ spojene na odvojak regionalnog vodovoda „Crnogorsko Primorje“. Izgradnja vodovodne mreže predstavlja nadovezivanje na planirane vodove DN110, koji su predviđeni ulicom „6“ uz obalu, i takođe ulicom „11“ (spajanje u blizini parkinga). Formiraće se prsten DN110, koji stvara uslove za ugradnju uličnih hidranata.

Ovaj plan ne precizira sve cjevovode vodovoda unutar urbanističkih parcela, već okvirno definiše mrežukoju možemo zvati „uličnom“, iako vodi uglavnom uz staze, i koja omogućava odgovarajući raspored uličnih hidranata. Ucrtanim dužinama odgovara i proračun troškova za izgradnju vodovodne mreže.

Evakuacija otpadnih voda

U zoni zahvata predviđa se prikupljanje svih fekalnih voda i njihovo odvođenje separatnim sistemom kanalizacije. Zbog toga je potrebno za svaki od postojećih ili planiranih objekata stvoriti uslove za priključivanje na zajedničku mrežu fekalne kanalizacije. Nastanak druge vrste otpadnih voda se ne očekuje.

Evakuacija atmosferskih voda

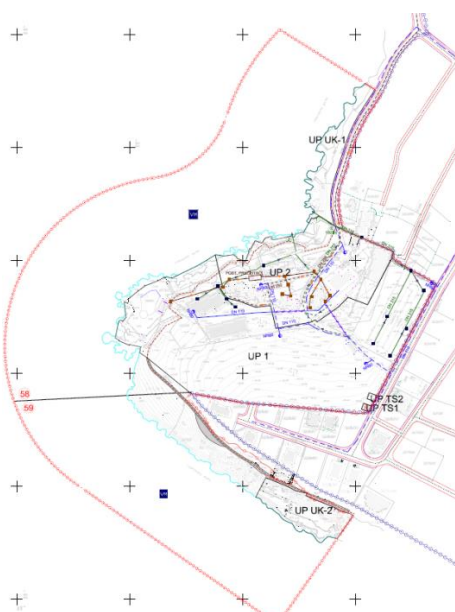
Uličnu mrežu saobraćajnica potrebno je opremiti atmosferskom kanalizacijom na svim dionicama, gdje će se sa jedne ili obje strane izgraditi trotoar. Atmosferske vode će se prikupljati sa saobraćajnih površina u ulične slivnike i odvoditi cjevovodima. Postojeći vodovi atmosferske kanalizacije sa parkinga u istočnom (gornjem) dijelu zahvata su dopunjeni za jedan kraći planirani cjevovod DN315 kroz parcelu UP2. U nižem dijelu, prije ispusta 1 u more, potrebno je ugraditi separator ulja i benzina, jer se kišnica prikuplja sa saobraćajnih površina i na njima postaje zagađena.

U ostalom dijelu zahvata – parcela UP1 i niže kote UP2 - moguće je upuštati padavine u propusne površine, ili ih odvoditi površinskim kanalima ili cjevovodima prema moru (postojeći ispust 2). U tom smislu se može zadržati postojeći sistem za atmosferske vode ili se mogu, kao dio uređenja terena, predložiti nova rješenja, uključujući eventualni rezervoarski prostor za tehničku vodu.

Na parceli UP1 potrebno je izbjegavati opterećivanje sistema atmosferske kanalizacije oborinskim vodama sa južnog dijela zahvata.

Izvod iz Nacrta Plana: saobraćajna infrastruktura

Izvod iz Nacrta Plana: hidrotehnička infrastruktura

Smjernice za elektroenergetsku infrastrukturu

Za konzumno područje ED Bar napojna tačka je TS 110/35kV "Bar". Ugrađeni transformatori (T1,T2) su po 40 MVA. Od značaja za DSL „Dio sektora 58 - Turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova (Plan) navode se postojeći objekti primarne elektroenergetске infrastukture i to TS 35/10 kV, nadzemni i podzemni vodovi 35 kV:

TS 35/10. kV	snaga MVA		jednovremeno opterećenje (MVA)	vodovi 35 kV		opteret. (A)	l (km)	godina izgradnje
	projektovano	izvedeno		od - do	karakteristike			
Veliki pijesak	2x8	4+2,5	3,5	TS 110/35 Bar - Stari Bar	Al Fe 3x150/25 i 3x95/15	290	3,95	1984
				Stari Bar - Veliki pijesak	Al Fe 3x95/15	290	7,04	1984

U zoni obuhvata ove studije nalazi se jedna MBTS 10/0,4kV, 1x1000kVA "Ruža Vjetrova". Ova MBTS snabdijeva u potpunosti konzum u obuhvatu Državne studije lokacije. U blizini zone obuhvata (u obuhvatu DUP-a "Veliki Pijesak") nalaze se dvije DTS 10/0,4kV:

- MBTS 1x630kVA + 1x1000kVA "Ponta"
- MBTS 1x630kVA "Ponta 2"

Postojeća MBTS "Ruža Vjetrova" napaja se kablovski preko DTS 10/0,4kV 1x630kVA - "Ponta 2" dok je ova kablovski spojena na TS 35/10kV "Veliki Pijesak".

Usvojena je prosječna vrijednost specifičnog opterećenja za sadržaje koji se nalaze u zoni obuhvata: **50 W/m²** i iznosi

ID	Namjena	Zona (blok)	NRP	NRP (Pk m ²)	P _{jt} /m ² (kW/m ²)	P _{jt} (kW)
	turizam	Hotel - centralni objekat		20000	0,05	1000,00
		Vile rekonstruisane u postojećem gabaritu i sa nadogradnjom		1170	0,05	58,50
		Novi depadansi		2500	0,05	125,00
		Restoran		1350	0,10	135,00
		Kancelarija - recepcija		60	0,05	3,00
	UKUPNO			25080		1321,50

Procjena maksimalne jednovremene snage za javnu rasvjetu, procentualno, u odnosu na cjelokupnu jednovremenu snagu, i usvaja se: **1,5 %** odnosno

Namjena	$P_{j(kW)}$	P_{jmjr} (kW)
Cijela zona LSL	1321.50	19.82
UKUPNO		19.82

Procjena jednovremene snage na nivou Plana (za maksimalnu izgrađenost): Sv = 1.708,42 kVA

Važno je napomenuti da je investitor obavezan prilikom projektovanja budućih sadržaja pridržavati se smjernica iz PUP-a Bar u pogledu racionalizacije potrošnje električne energije (maksimalno korišćenje alternativnih izvora energije: grijanje tople vode solarnom energijom, korišćenje plina i prirodnog gasa itd.)

Smjernice za elektronsko-komunikacionu infrastrukturu

Jedan od ciljeva izrade DSL jeste da se želi obezbijediti planiranje i građenje elektronske komunikacione infrastrukture koja će zadovoljiti zahtjeve više operatora elektronskih komunikacija, koji će korisnicima sa ovog područja ponuditi kvalitetne savremene elektronske komunikacione usluge po ekonomski povoljnim uslovima.

Treba voditi računa o slijedećem:

- da se kod gradnje novih infrastrukturnih objekata posebna pažnja obrati zaštiti postojeće elektronske komunikacione infrastrukture
- da se uvijek obezbijede koridori za elektronske komunikacione kablove duž svih postojećih i novih saobraćajnica,
- da se gradnja, rekonstrukcija i zamjena elektronskih komunikacionih sistema mora izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijumima,

Akta i propisi koji su donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama i kojih se treba pridržavati prilikom izgradnje nove telekomunikacione infrastrukture, jesu: Pravilnik o širini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata ("Službeni list Cme Gore" broj 33/14), Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme („Službeni list Cme Gore" broj 52/14), Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u objektima ("Službeni list Cme Gore" broj 41/15) i Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Službeni list Cme Gore" broj 59/15, 39/16).

Shodno Strategiji razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020. godine, u narednom periodu se prioritet daje razvoju širokopojasnih pristupnih mreža (žičnih i bežičnih).

U odnosu na moguće planove dominantnog operatera fiksne telefonije, Crnogorskog Telekomu i ostalih operatera fiksne i mobilne telefonije, predviđeno je da se unutar posmatrane zone, u skladu sa planiranim građevinskim objektima i predloženim saobraćajnim rješenjima, izgradi nova kanalizacija za potrebe elektronske komunikacione infrastrukture, sa 3 PVC cijevi 110mm, a koja bi se logički nadovezala na postojeću, odnosno na planiranu kanalizaciju u kontaktnim zonama. Takođe se predviđa i izgradnja novih kablovskih okana unutar posmatrane zone.

Cjelokupna kanalizacija za potrebe elektronske komunikacione infrastrukture, koristila bi se za provlačenje kablova različitih operatera elektronskih komunikacija koji pokazuju interesovanje za pružanje elektronskih komunikacionih servisa u ovoj zoni, bilo da se radi o Crnogorskom Telekomu, bilo da se radi o nekom drugom postojećem elektronskom komunikacionom operateru u Crnoj Gori.

Na taj način, u odnosu na situaciju koja se trenutno dešava na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, korisnici iz posmatrane zone bi bili na kvalitetan način opsluženi različitim vrstama elektronskih komunikacionih servisa (telefonija, prenos podataka, TV signal i dr.).

Prilikom određivanja detaljnog položaja bazne stanice mora se voditi računa o njenom ambijentalnom i pejzažnom uklapanju, i pri tome treba izbjeći njihovo lociranje na javnim zelenim površinama u središtu naselja, na istaknutim reljefnim tačkama koje predstavljaju panoramsku i pejzažnu vrijednost, prostorima zaštićenih djelova prirode.

Gdje god visina antenskog stuba, u vizuelnom smislu ne predstavlja problem (mogućnost zaklanjanja i skrivanja), preporučuje se da se koristi jedan antenski stub za više korisnika.

Postavljanjem antenskih stubova ne treba mijenjati konfiguraciju terena, a potrebno je zadržati tradicionalan način korišćenja terena.

Za vizuelnu barijeru prostora antenskog stuba, u zavisnosti od njegove lokacije, koristiti šumsku ili parkovsku vegetaciju.

Trase planirane kanalizacije potrebno je, što je moguće više, uklopiti u trase trotoara ili zelenih površina, jer se u slučaju kad se kablovska okna rade u trasi saobraćajnice ili parking prostora, moraju ugraditi teški poklopci sa ramom i u skladu sa tim uraditi i ojačanje okana.

1.3. KONTAKTNA PODRUČJA, USLOVI JAVNIH PREDUZEĆA, USTANOVA I DRUGIH INSTITUCIJA

1.3.1. Kontaktna područja

U direktnoj kontaktnoj zoni, u zahvatu DUP-a "Veliki pijesak", površine 52,14ha, planirana je izgradnja objekata sa namjenom turističko stanovanje.

Analizom smjernica datih za prostor u kontaktnoj zoni može se konstatovati da su maksimalni kapaciteti, u momentu konačne realizacije plana sljedeće:

- U predmetnoj zoni nije planirana izgradnja turističkih objekata visoke kategorije 4 i 5 zvjezdica, već turistički objekti kategorije manje od 3 zvjezdice.
- Planirani broj turista, ne uzimajući u obzir stanovnike, iznosi 126 turista/ha.

Međutim, predmetnim Planom je navedeno da se ne očekuje maksimalna realizacija planiranih kapaciteta. Struktura izgrađenih objekata u kontaktnoj zoni nema odlike turističkih objekata više kategorije.

1.3.2. Uslovi nadležnih javnih komunalnih preduzeća, ustanova i drugih institucija

- Direktor za upravljanje otpadom i komunalni razvoj ukazao je na potrebu planiranja prostorima u skladu sa zakonskom regulativom u oblasti upravljanja otpadom.
- Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore dostavilo je geodetske snimke izvedenog stanja sačinjene za različite potrebe, preklapljene sa georeferenciranim ortofoto snimkom navedenog područja - s napomenom da nisu u posjedu poslednjeg ažurnog stanja digitalnog katastarskog plana za predmetnu lokaciju.
- Regionalni vodovod Crnogorsko primorje dostavio je podatke o planiranim i izgrađenim distribucionim odvojcima (DO) za teritoriju Opštine Bar, kao i georeferencirani situativni prikaz trase RSV-a u blizini planskog područja sa položajem DO Dobre vode, UTU izvođenja radova u zoni zaštitnog pojasa regionalnog vodovodnog sistema. Napomenuto je da cjevovod regionalnog vodovoda ne prolazi kroz plansko područje pa nije potrebno poštovanje restrikcije aktivnosti u zoni zaštitnog pojasa regionalnog vodovodnog sistema.
- Uprava za nekretnine dostavila je izvod iz digitalnog plana za KO Pečurice.
- Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju dostavio je sve relevantne podatke koji se odnose na obuhvat predmetnog Plana (klimatološke i seizmološke)
- CEDIS je dao konstatacije da nema u planu izmiještanje ili demontiranje postojećih el. energetske objekata, te da je kompletnu el.energetsku mrežu, gdje god je to moguće, potrebno planirati u trotoaru ili trupu saobraćajnice u svakom slučaju u vlasništvu Opštine ili Države. Osim toga, za svaku TS je potrebno opredijeliti zasebnu urbanističku parcelu sa nesmetanim kolskim pristupom. Potrebno je razraditi 0.4 kV mrežu do nivoa PMO, na ivici vlasništva, i unijeti konstataciju prema kojoj je moguće mijenjati trase 10kV i 0,4kV kablovskih vodova i lokacije TS 10/0,4kV uz saglasnosti CEDIS-a i rješavanje imovinsko pravnih pitanja. Potrebno je unijeti konstataciju prema kojoj je, u slučaju potrebe izmiještanja postojećih el.energetskih objekata, potrebno pridržavati se odredbi člana 220 Zakona o energetici. Planirati mogućnost fazne ugradnje planiranih TS 10/0,4kV.

- Ministarstvo finansija je obavijestilo da ne posjeduje podatke koji se mogu odnositi na proces izrade planskog dokumenta.
- Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstva kulture Crne Gore izradila je Studiju zaštite kulturnih dobara za potrebe Izmjena i dopuna državne studije lokacije "Dio sektora 58-turistički kompleks Ponta - Ruža vjetrova", opština Bar u februaru 2019. godine u kojoj je u poglavlju 6. Mjere zaštite navedeno da na prostoru Plana nema registrovanih spomenika prirode ni spomenika kulture pa se mjere zaštite koje je potrebno propisati za predmetni obuhvat odnose na potrebu poštovanja odredbi Zakona za zaštitu kulturnih dobara.
- Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnosti dostavila je pregled trenutnog stranja elektronskih komunikacija na teritoriji opštine Bar i ostale podatke i preporuke koje treba ugraditi u planski dokument.
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za šume konstatovala je da predmetni obuhvat nije obrastao šumom, te da sa aspekta gazdovanja šumom i šumskim zemljištem nema smetnji za donošenje DSL.
- Ministarstvo unutrašnjih poslova, Direktor za vanredne situacije naveo je da shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju kao i drugim pravnim aktima koji egzistiraju u nadležnosti Direktorata za vanredne situacije, ne postoji osnova za izradu traženih podataka.
- Direktor za razvoj konkurentnosti i investicije u turizmu uputilo je na neophodnost orjentisanja razvoja turizma na povećanje kvaliteta smještaja, uljepšavanje mjesta, planiranje aktivnih centara i izgradnju neophodne infrastrukture, kako bi predmetni prostor postao mjesto visokokvalitetnog internacionalnog turizma.
- Ministarstvo ekonomije obavijestilo je da ne posjeduje podatke neophodne za izradu predmetnog planskog dokumenta.
- Ministarstvo odbrane, Direktor za materijalne resurse ustanovilo je da u obuhvatu plana nema lokacija koje koristi Ministarstvo odbrane Crne Gore, te da nema posebnih predloga i smjernica za izradu planskog dokumenta.
- Ministarstvo zdravlja dostavilo je akt Instituta za javno zdravlje Crne Gore, koje je dalo sljedeće preporuke: ščamorato šrpšosmp funkcionalnu infrastrukturu kada je u pitanju vodosnadbijevanje osiguravajući snadbijevanje sa dovoljnom količinom pitke vode, prikupiti, obraditi i na odgovarajući način odložiti sve komunalne otpadne vode, spriječiti zagađenje priobalnog mora, ograničiti zagađenje vazduha na nivo koji ne oštećuje prirodne sisteme i ne ugrožava ljudsko zdravlje, osigurati održivo upravljanje čvrstim otpadom i povećati mogućnost rekreacije u otvorenim i zatvorenim prostorima.
- Agencija za civilno vazduhoplovstvo utvrdilo je da predviđena izgradnja objekata svojom visinom ne ugrožava sigurnosti vazdušnog saobraćaja.
- Crnogorski elektroprenosi sistem AD obavijestilo je da na navedenom području nije planirana izgradnja objekata CGES-a.
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Direktor za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju navelo je dokumenta koja treba uzeti u obzir prilikom planiranja predmetnog prostora.
- Opština Bar dostavila je kontaktne i relevantne planske dokumente za obuhvat plana; Sekretarijat za umovinu, zastupanje i investicije uputio je na potrebu zadržavanja namjene pristupne saobraćajnice i planiranja postavljanja hidrotehničkih instalacija i instalacija javne rasvjete u trasi te saobraćajnice; služba Glavnog gradskog arhitekta uputila je sugestije koji se odnose na materijalizaciju i oblikovanje objekata i terena (korišćenje kamena, drvenih zastora, skrivenih oluka, zasjenjivanje velikih staklenih površina, usklađivanje objekata po pitanju spratnosti sa konfiguracijom terena tako da se omoguće vizure ka pejzažnim vrijednostima ambijenta, izbjegavanje inoxa i drugih reflektujućih materijala, obojenog stakla i sl).
- Uprava za saobraćaj navela je da nije planirana izgradnja magistralnih i regionalnih puteva u okviru zahvata DSL.
- Vodovod i kanalizacija DOO Bar dostavilo je podatke pozicijama i materijalima vodovoda, fekalne i atmosfere kanalizacije
- Agencija za zaštitu prirodne i životne sredine utvrdila je smjernice i uslove zaštite priore za izradu Izmjena i dopuna DSL. S obzirom na nedostatak preciznijih podataka o prirodnim vrijednostima, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonaslijeđa – preporučena je javno dostupna literatura koja se odnosi na ekološki vrijedna područja, uključujući zaštićena područja u široj okolini DSL. Konstatovano je da se u široj okolini zahvata DSL nalazi više zaštićenih područja, kao i potencijalni Park prirode „Rumija“, a u zoni Morskog dobra zaštićeni lokaliteti prepoznati kao „rezervati prirodnog potencijala“ – Stari Ulcinj (otok i plaža) i Veliki pijesak. Navedeno je da se u zoni zahvata predmetne DSL mogu planirati radnje, aktivnosti i djelatnosti, poštujući opšte uslove, zabrane i ograničenja koji su utvrđeni u odgovarajućim propisima, prostorno-planskim dokumentima, sektorskim politikama, strategijama, programima i planovima: Zakon o zaštiti prirode, Zakon o životnoj sredini, Zakon o vodama, Zakon o zaštiti vazduha, Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu, PPCG, PUP Bar, Nacionalna strategija održivog razvoja, Nacionalna strategija biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016-2018 i sl.

II OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽIVOTNE SREDINE I NJENOG MOGUĆEG RAZVOJA, UKOLIKO SE PLAN NE REALIZUJE

2.1. Geografski položaj

Područje obuhvaćeno granicama Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža Vjetrova nalazi se u južnom dijelu opštine Bar, u naselju Pečurice, Mjesna zajednica Pečurice „Mrkojevići“, između mora i turističkog naselja obuhvaćenog DUP-om „Veliki pijesak.“

2.2. Prirodno - geografske odlike

2.2.1. Morfološke karakteristike

Plansko područje obuhvata dio Rta i uvale Meret, niže djelove istoimenog uzvišenja. Najviša tačka u obuhvatu je u jugoistočnom dijelu, i iznosi cca 29 mnm, odakle teren pada u pravcu sjevera i zapada prema moru.

Nagib terena je oko 17%, što plansko područje svrstava u morfološki povoljna za izgradnju.

Osunčanost planskog područja je najpovoljnija u sjevernom i južnom dijelu, koji su okrenuti ka istoku i jugu. U većem dijelu terena preovlađuje manje povoljnija sjeverna ekspozicija, koja je ublažena malim nagibom padine.

Zona turističkog kompleksa je većim dijelom sjeverne orijentacije, zaklonjena od udara ovdje najizrazitijih južnih vjetrova, što je uticalo na izgradnju turističkih kapaciteta. Prirodna zaštićenost doprinela je razvoju bujne vegetacije, za razliku od djelova koji su otvoreni prema jugu i stoga uglavnom ogoljeli.

Ka kontinentu od planskog područja na manje strmim terenima formirana su naselja, dok su iznad naselja strme padine planinskog zaleđa sa najvišim vrhom Rumije na 1595 mnm.

Ovakva konfiguracija terena u široj zoni, utiče na miješanje kontinentalnih i maritimnih uticaja, a vremenske prilike su znatno različite na pojedinim terenima iznad mora, zavisno od nadmorske visine.

U konfiguraciji dijela morske obale u kojoj se nalazi prostor zahvata plana, veći dio pripada kamenitim obalama, koje su krajnji djelovi antiklinalnih masa koje zalaze u Jadransko more, koje nijesu nepogodne za sunčanje i kupanje. Niz manjih rtova i uvala između njih predstavljaju obalu karakterističnu za ovaj dio Crnogorskog primorja i Jadrana. Od uvala kao najpovoljnije su Veliki i Mali Pijesak i Masline, ali i pod Crnjaku, pod Klačinu, pod Meret i Meret, Paljuška i Hladna uvala.

Južno od Volujice nalazi se čitav niz manjih rtova i uvala. Svaka od uvala predstavlja i zonu ulivanja povremenih kratkih vodenih tokova koji se spuštaju ka moru. Duž obale javljaju se raznovrsni oblici priobalnog reljefa, nastali radom morskih talasa – talasne podkapine, koje se radom talasa pretvaraju u klifove. Svojim oblicima, veličinom, sastavom, strukturom slojeva, bojom stijene, daju ovim predjelima posebnu estetsku vrednost, i ako bi se učinili pristupačnim, bili bi izuzetni vidikovci. Sa klifovima se naizmjenično smjenjuju priobalne terase nastale radom talasa u otpornim stijenama i obično pokrivene pijeskom i šljunkom. Plaže u kontaktu planskog područja su slične ostalim na crnogorskom primorju: po sastavu i tipu pjeskovite, šljunkovite i kamenite, dok je obala u cjelini različitog oblika i pristupačnosti, što je uslovljeno vrstom stijena, tektonikom terena, radom rječne erozije i morske abrazije. Pjeskovite i šljunkovite plaže sačinjavaju kvarcni pijesak i šljunak, u čiji sastav ulaze još i glinovite čestice i sastojci eruptivnih stijena (gabro, serpentin, peridotit, dijabaz i druge).

2.3. Pedološke karakteristike

Aluvijalno-deluvijalno zemljište se javlja kao nastavak aluvijalnog zemljišta te na lokalitetima duž niske obale gdje, počinjući od pjeskovito-šljunkovitih platoa, ispunjava ravne ili blago nagnute terene, kao i velike površine ravnih terena u zaleđu. Ovo je tlo uglavnom ilovastog ili ilovasto-glinovitog sastava.

Smeđe zemljište je zastupljeno na blagoj i umjereno strmoj obali, na flišu i miješanim silikatno-karbonatnim stijenama, te rijetko eruptivnim stijenama i krečnjacima. Strmiji teren pod flišom obično je jače erodiran i obrastao rijetkim rastinjem, dok su blage padine terasirane i pretvorene u obradivo zemljište. Dubina ovog tla je različita i zavisi od nagiba, erozije, geološke podloge i sl. Na flišnoj podlozi je glinovitije nego na rožnacima i eruptivima, te ga karakteriše veće prisustvo

skeletala, koji je posebno zastupljen na terenima s jako izraženom erozijom (ogoljeli flišni bregovi, grebeni i strmine od krečnjaka, rožnaca i drugih silikatnih sastojaka).

Crvenica nastaje na čistim ili jedrim krečnjacima, u uslovima tople mediteranske klime. Na terasastom zemljištu raspon u kvalitetu zemljišta je veći (III – VI klase), dok je strmiji i krševiti teren najlošijeg boniteta (VII i VIII klase).

2.4. Hidrogeološke karakteristike

Nisu sprovedena detaljna hidrogeološka istraživanja za predmetni lokalitet. Hidrogeološki akfiveri nalaze izvan mogućih linija zagađenja. Morska voda na potezu otvorenog mora kod planske lokacije nije zagađena. Eventualna zagađenja (u manjem obimu) mogu dospijevati od grada Ulcinja (fekalne vode) ali su ta zagađenja očekivano mala pa je morska voda kvaliteta I klase.

2.5. Inžinjersko-geološke karakteristike

Po geološkom sastavu teren Barskog područja izgrađuju sedimenti jure, krede, paleogena i kvartara. Sedimentne stijene predstavljaju krečnjaci, dolomiti, fliševi i flišoidne stijene, konglomerati, breče te nevezani kvartarni sedimenti.

Plansko područje pripada široj zoni Lisinja i Konisera izgrađenoj većim dijelom od slojevitih i bankovitih krečnjaka i dolomita, ali i od slojevitih i pločastih krečnjaka i rožnaca, zatim od laporovitih i brečastih krečnjaka, kao i od pločastih krečnjaka, tufita i bantonita.

Padine prema Zaljevu, Dobroj Vodi, Veljem Selu i Dabezićima izgrađene su i od deluvijalnih nanosa, a mjestimično i od magmatskih spilita (Osojnica, Podi) i flišnih sedimenata (Dabezići, Dobra Voda, Veliki Mikulići).

Sedimenti fliša donjetrijaske, srednjetrijaske, paleocensko–eocenske i gornjeeocenske starosti predstavljeni su glincima, laporcima, pješčarima, konglomeratima i prelaznim varijetetima ovih litoloških članova; vulkanske stijene srednjetrijaske starosti predstavljene dacitima, andezitima i spilitima; aluvijalne, proluvijalne i deluvijalne gline koje su češće izmiješane sa sitnom drobinom heterogenog sastava.

Vodonepropusnost je uslovljena preovlađujućim učešćem glina kod kvartarnih sedimenata i glinovito–laporovite komponente kod flišnih sedimenata; na kontaktu fliša i krečnjaka pojavljuju se sva značajnija karstna vrela; flišna serija koja počinje od Šušnja na zapadu odakle se provlači sjevernim i istočnim obodom Barskog polja prema Dobroj vodi i Pečuricama.

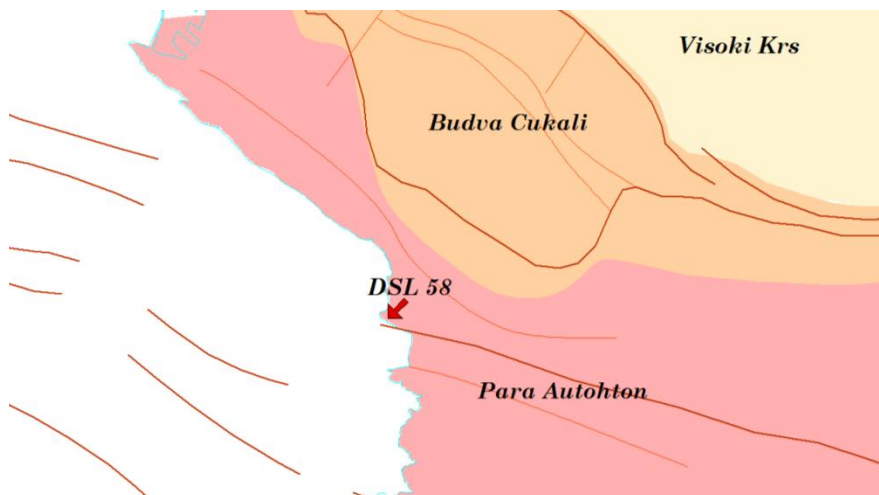
Krečnjačke, deluvijalne i proluvijalne breče nalaze se na padinama, ispod karbonatnih stijena, duž podnožja Sozine i Rumije – Lisinja. Obično su odložene preko fliševa ili porfirita, po kojima su često, transportovane u niže predjele. Na području Dobre vode, breče nastale iz trijasnih stijena Lisinja, nalaze se u kontaktu sa gornje krednim karbonatnim stijenama u produžetku grebena Volujice. Transportovane preko eocenskog fliša u niže predjele, po sastavu su pretežno karbonatne breče vezane takođe karbonatnim i mjestimično glinenim vezivom, zbog čega se, pored breča pojavljuju i breče sa drobinom. Po krupnoći zrna su vrlo heterogene, od blokova do sitne drobine.

Fizičko–mehaničke osobine ovih stijena su vrlo različite, a u većini su bliske čvrstim stijenama. Često su ispucale i izlomljene, posebno u perifernim djelovima, što je posledica uglavnom gravitacionih pokretanja niz padinu. U prosjeku su dobre nosivosti, a stabilnost terena i njegove seizmičke karakteristike zavise, osim od same breče, i od nagiba terena, sastava padine i drugih prije svega hidrogeoloških prilika. Poroznost je intergranularna i pukotinska, a vodopropusnost dobra.

2.6. Seizmičnost

Za potrebe izrade predmetnog planskog dokumenta dostavljeni su podaci i smjernice od strane Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore.

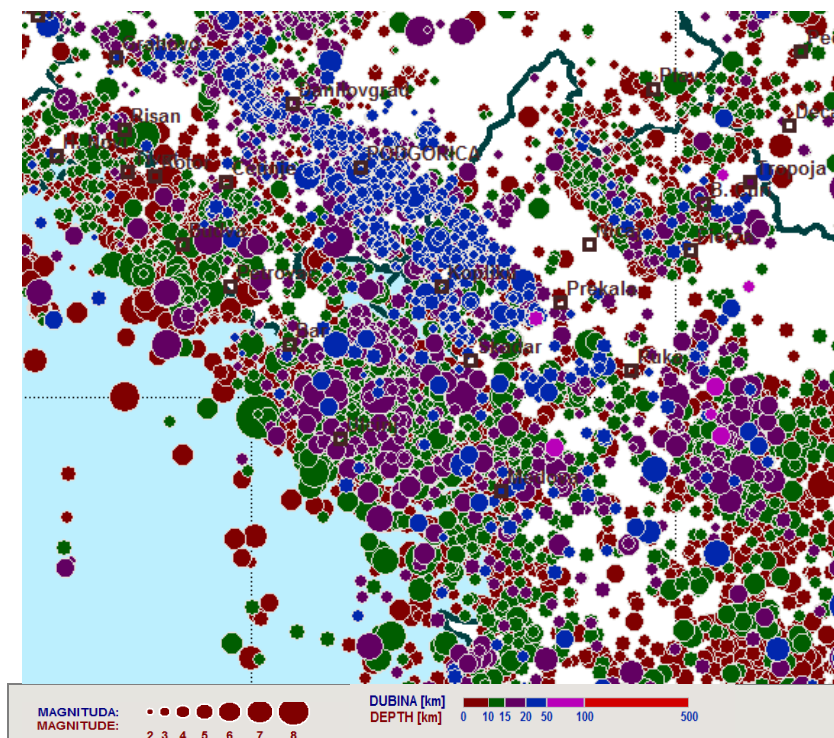
Područje obuhvata planirane Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova, pripada ograničenom prostoru Crne Gore koji je najjače izložen uticajima zemljotresa.

Slika 1. Pozicija Državne studije lokacije 58 prema prisutnim tektonskim jedinicama i aktivnim regionalnim i lokalnim rasjedima ((mapirani u projektu „3-D Monitoring of Active tectonic Structures of The Peri-Adriatic Region“, izvor za Crnu Goru B. Glavatović).

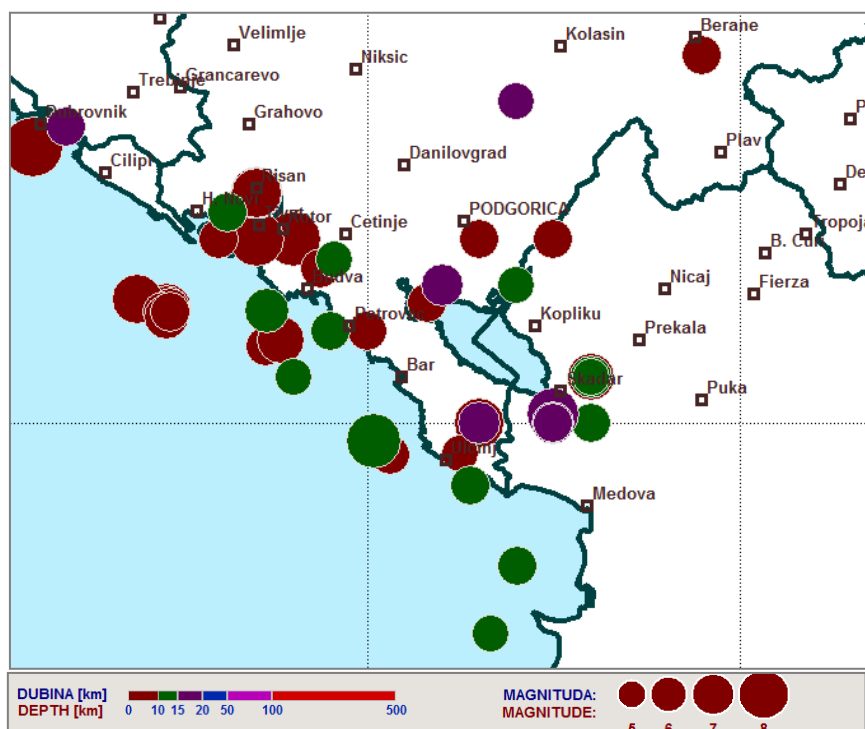
Seizmičnost područja posljedica je pokreta u tektonskim jedinicama prisutnim na širem području Ulcinja, južnog Jadrana i središnje Crne Gore. Neposredna lokacija Državne studije lokacije, pripada tektonskoj jedinici ParaAutohton. Geotektonska jedinica Paraautohton obuhvata djelove Primorja u području zapadno od Herceg Novog, Mrčevo i Grbaljsko polje, Lušticu i Donji Grbalj, kao i područje od Bara do rijeke Bojane, tj. prostor između mora i tektonske jedinice zone Budva –Cukali. Zona Budva-Cukali navučena je preko Paraautohtona duž reversne dislokacije, dok je tektonska jedinica Visoki krš navučena preko tektonske jedinice zona Budva-Cukali. Trasa ovog navlačenja ima dinarski pravac pružanja, sa znatnim odstupanjima i povijanjima. Na Slici 1 prikazan je položaj tektonskih jedinica i glavni-regionalni rasjedi mapirani na ovom području.

Na seizmičku opasnost predmetnog područja najznačajnije utiču lokalna seizmogena žarišta – vezana za aktivnost složene rasjedne strukture koja se pruža paralelno jadranskoj obali na oko 10-ak kilometara u moru. Istim pravcem pružaju se i rasjedne strukture na kopnu duž kojih se dekompenzuje stanje pritiska prisutno usled navlačenja tektonskih jedinica. Istovremeno, seizmogena aktivnost okolnih žarišta značajno može uticati na predmetnu lokaciju: pretpostavljeni duboki rasjed koji se iz Albanije proteže preko Skadarskog jezera i Podgoričko-Danilovgradskom dolinom, kao i regionalni proces navlačenja (Kučka navlaka) definišu seizmogenu zonu koja se odlikuje se relativno dubokim zemljotresima (u odnosu na ostali dio Crne Gore) sa prosječnom dubinom zemljotresa od više od 20 km (Slika 2).

Slika 2. Karta epicentara zemljotresa u središnjoj Crnoj Gori i okruženju lokacije DSL 58 - u periodu 1944.-2016. godine. Veličina simbola na karti indicira jačinu zemljotresa, dok boja simbola označava dubinu žarišta

Najznačajne susjedne seizmogene zone su: aktivno žarište na području Skadra u Albaniji, područje oko Drača i Medovskog zaliva, a zatim seizmički aktivni pojas koji prati pravac pružanja Albanida (Slika 3).

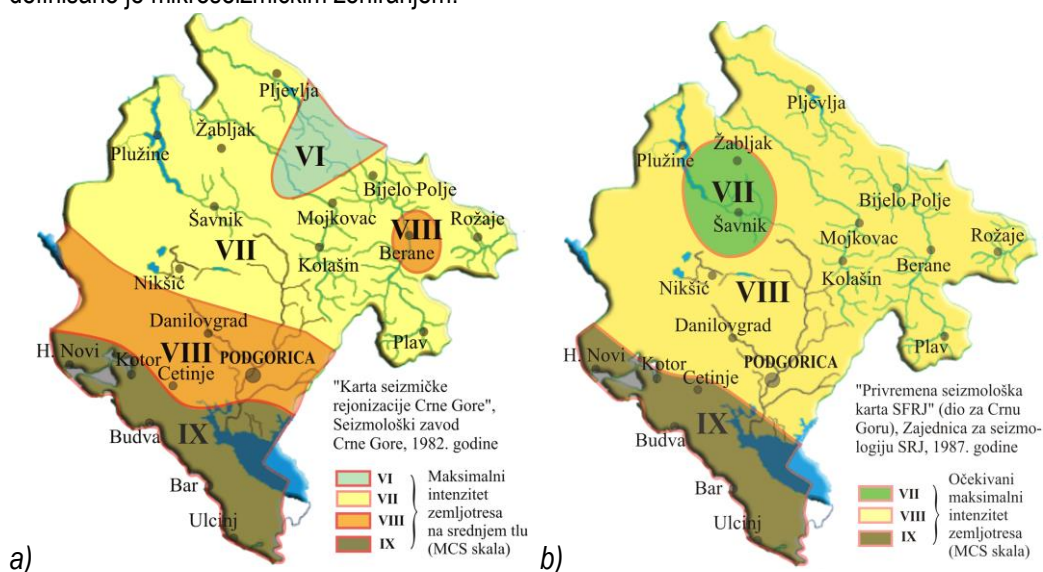
Slika 3. Karta dogođenih snažnijih zemljotresa ($M > 5$) u periodu 1944-2016. Obuhvat karte odgovara širem okruženju koje može biti od uticaja na seizmičku opasnost na području DSL 66 u slučaju jakog potresa.

Seizmički hazard

Analizom seizmičkog hazarda se na osnovu prepoznatih izvora seizmičnosti i učestalosti ponavljanja zemljotresa određene magnitude, nastoji dati dugoročna prognoza tj. vjerovatnoća pojavljivanja zemljotresa.

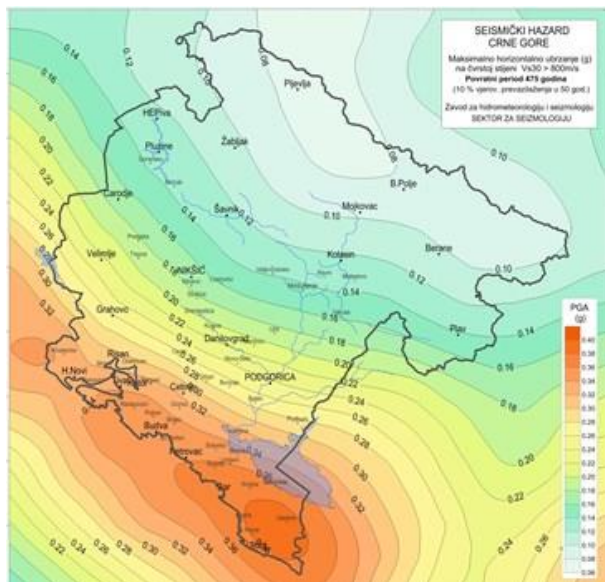
U Crnoj Gori je kartiranje seizmičkog hazarda, izraženo različitim parametrima koji definišu samo dejstvo zemljotresa i to za različite povratne periode vremene (ili datu vjerovatnoću pojavljivanja u nekom vremenu) izvršeno tokom prethodnih decenija u nekoliko navrata.

- Prema Seizmičkoj regionalizaciji Crne Gore (na Slici 4 date su karte mogućeg intenziteta zemljotresa i to za povratne periode od 200 i 500 godina), gradsko područje Bara i okoline je obuhvaćeno 9o MCS skale. Ovo znači da maksimalno očekivano zemljotresno dejstvo na osnovnom tlu može prouzokovati efekte opisane devetim stepenom makroseizmičke skale intenziteta. Lokalno uvećanje uticaja nastalo usled građe i sastava lokalnog terena, kako je to već opisano definisano je mikrosezimčkim zoniranjem.

Slika 4. Karte Seizmička rejonizacija CrneGore (1982.): a) za povratne periode od 200 i b) za povratne periode od 500 godina

Na osnovu svih dosadašnjih istraživanja hazarda, za potrebe definisanja parametara za projektovanje zgrada u seizmičkim uslovima, izrađena je karta seizmičkog hazarda Crne Gore (sadržana u dokumentu Nacionalnog aneksa za Eurokod 8: Projektovanje seizmički otpornih konstrukcija – Dio1: Opšta pravila, seizmička dejstva i pravila za zgrade, MEST EN 1998-1: 2015, Institut za standardizaciju Crne Gore, 2015) koja je služi kao osnova za definisanje seizmičkog dejstva u proračunu konstrukcija primjenom pomenute tehničke norme. U odnosu na projektne zahtjeve Eurocoda 8 (Projektovanje seizmički otpornih zgrada), maksimalno očekivano horizontalno ubrzanje na čvrstom tlu za povratni period od 475 godina, za područje Bara iznosi 0.37 g.

Slika 5: Seizmički hazard za DSL58: Očekivano max horizontalno ubrzanje izraženo u djelovima g.- za povratne periode od 475godina izračunato za tlo koje prema Eurokodu 8 kategorisano klasom A.

2.7. Klimatske karakteristike

Za potrebe izrade predmetnog planskog dokumenta dostavljeni su podaci i smjernice od strane Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore.

Područje Bara, prema Kepenovoj klasifikaciji klime, karakteriše umjereno topla klima sa vrelim ljetima i sa izraženim ljetnjim sušnim periodom. Prosječna temperatura najhladnijeg mjeseca je veća od -3 °C a manja od 18°C. Prosječna temperatura najtoplijeg mjeseca je veća od 22 °C.

Vjetar

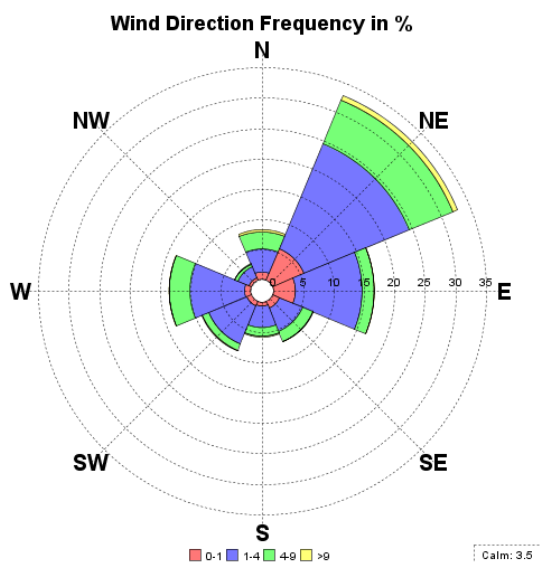
Vjetar, kao klimatski element, zavisi od opšte cirkulacije vazduha u atmosferi i od oblika topografije. Prizemno strujanje vazduha je pod velikim uticajem oblika topografije. Najvažnije karakteristike vazdušnih strujanja se prikazuju ružama vjetra koje izražavaju procenat čestine smjerova.

Na osnovu obrade podataka o brzini i pravcu vjetra za period 1981-2010.godine sa meteorološke stanice u Baru dobijena je klimatološka ruža vjetrova.

Na osnovu klimatološke ruže vjetrova za Bar može se zaključiti da najveću čestinu imaju vjetrovi iz pravca sjeveroistok (NE) 33%.

Detaljni prikaz pojave određenog pravca vjetra u određenom intervalu brzine dat je u tabeli.

Interval	Sum	Calm	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
0-1	15	0	1	6	4	1	1	1	1	1
1-4	59	0	4	19	11	4	3	7	9	2
4-9	21	0	3	8	2	2	2	1	3	1
>9	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Sum	100	3	8	33	17	7	6	9	14	3

Klimatološka ruža vjetrova

Temperatura vazduha

Godišnji hod srednje temperature vazduha, za područje Bara, karakteriše se najnižom temperaturom vazduha u januaru i februaru od 8,8°C i najvišom u julu od 24,5°C, odnosno prosječnom godišnjom temperaturom od 16,1°C (tabele u PRILOGU).

Srednja maksimalna temperatura za klimatski period od 1981-2010.godine, se kreće od 13°C u januaru do 29,1°C u julu i avgustu.

Apsolutno maksimalna temperatura vazduha od 37,7°C je izmjerena 26. jula 1987. godine (posmatra se raspoloživi niz mjerenja).

Srednja minimalna temperatura za klimatski period od 1981-2010.godine se kreće od 5°C u januaru i februaru do 19,7°C u avgustu.

Apsolutno minimalna temperatura od -7,2 °C izmjerena je 23. januara 1963. godine (posmatra se raspoloživi niz mjerenja).

Relativna vlažnost vazduha

Relativna vlažnost vazduha, označava stepen zasićenosti vazduha vodenom parom. Godišnji tok relativne vlažnosti ukazuje da ona ima prosječnu vrijednost od 62% u julu do 72% u oktobru. Srednja godišnja relativna vlažnost vazduha iznosi 68%.

Količina padavina

Režim padavina na području Bara odlikuje se maksimalnom količinom padavina u kasnu jesen (decembar 169,6 lit/m²) i minimumom u julu 29,9lit/m².

Prosječna godišnja količina padavina iznosi 1312,7lit/m². Prosječan broj dana sa padavinama na godišnjem nivou je 113 dana. Najmanje dana sa padavinama ima u julu, prosječno 4 a najviše u decembru, prosječno 14.

Broj sati sijanja sunca (osunčavanje)

Na području Bara, prosječno godišnje ima 2570 sati sijanja sunca. Najmanje sunčanih sati ima u decembru, prosječno 111, kada je i obdanica najkraća, a najviše u julu 352.

Oblačnost

Oblačnost predstavlja stepen pokrivenosti neba oblacima. Prosječna oblačnost na području Bara je 4 desetine pokrivenosti neba oblacima. Najveća je u decembru, prosječno 6 desetina, a najmanja u julu i avgustu 2 desetine.

Podaci prikazani u tabelama su izmjereni i osmotreni na meteorološkoj stanici u Baru i odnose se na 30-togodišnji klimatski period (1981-2010.).

Temperature vazduha

Srednja temperatura vazduha u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
8.8	8.8	10.9	14.1	18.6	22.2	24.5	24.3	20.9	17.3	13.1	9.9	16.1

Apsolutno maksimalna temperatura vazuha u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
21.2	24.0	25.6	30.1	31.7	36.6	37.7	37.0	33.5	32.3	28.4	21.4

Srednja maksimalna temperatura vazduha u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
13.0	13.1	15.3	18.5	23.0	26.5	29.1	29.1	26.0	22.3	17.7	13.9	20.6

Apsolutno minimalna temperatura vadauha u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
-3.9	-5.3	-4.2	1.5	5.4	10.4	13.2	14.2	9.9	3.7	0.2	-4.0

Srednja minimalna temperatura vazduha u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
5.0	5.0	7.1	9.8	13.8	17.4	19.6	19.7	16.6	13.4	9.4	6.4	11.9

Prosječna relativna vlažnost vazduha u %

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
68	66	69	71	70	67	62	65	68	72	71	69	68

Količina padavina

Prosječna količina padavina u lit/m²

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
126.2	132.5	119.5	115.0	69.1	58.3	29.9	47.1	127.7	154.7	162.9	169.6	1312.7

Prosječna broj dana sa padavinama ≥0.1mm

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
12	11	11	11	8	7	4	5	8	11	12	14	113

Prosječan broj sati sijanja sunca

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
130	137	177	202	269	306	352	322	246	189	129	111	2570

Prosječna oblačnost u desetinama pokrivenosti neba oblacima

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
5	5	5	5	4	3	2	2	3	5	5	6	4

Maksimalna visina sniježnog pokrivača

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
9	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prosječna horizontalna vidljivost u km

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
19	19	18	18	19	20	20	19	20	19	18	18	19

Prosječni vazdušni pritisak u mb

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
1018	1017	1015	1014	1014	1014	1013	1013	1015	1017	1017	1017	1015

Srednja temperatura mora u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
12.1	11.9	13.2	15.6	19.5	22.7	23.7	24.1	22.7	20.1	16.7	13.8	18.0

Temperatura zemljišta po različitim dubinama

Srednja temperatura zemljišta na dubini 2cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
6.9	7.9	11.4	16.2	22.4	27.5	30.7	29.1	23.4	17.6	11.8	8.2	17.7

Srednja temperatura zemljišta na dubini 5cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
7.0	7.9	11.5	16.1	22.1	26.8	30.0	28.8	23.1	17.5	12.0	8.2	17.6

Srednja temperatura zemljišta na dubini 10cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
7.1	7.9	11.3	15.8	21.6	26.0	29.1	28.2	23.2	17.6	12.3	8.5	17.4

Srednja temperatura zemljišta na dubini 20cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
7.4	7.9	11.0	15.3	20.7	25.0	27.8	27.5	22.9	17.8	12.6	8.9	17.1

Srednja temperatura zemljišta na dubini 30cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
7.8	8.2	11.0	15.1	20.0	24.0	26.8	26.8	22.8	18.1	13.2	9.4	16.9

Srednja temperatura zemljišta na dubini 50cm u °C

jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec	god.
8.4	8.5	10.7	14.3	18.6	22.5	25.3	25.7	22.6	18.4	13.8	10.3	16.6

2.8. Flora

Razmatrana lokacija nalazi se na samoj obali mora, u neposrednoj blizini naseljenog mjesta Dobre vode, Opština Bar.

Primorski dio Crne Gore pripada Mediteranskom biogeografskom regionu koji se nalazi pod uticajem mediteranske klime. Klimu ovog područja karakterišu relativno visoke temperature i neravnomjerna distribucija padavina. Visoke temperature i male količine padavina u toku ljeta uslovljavaju pojavu izraženog sušnog perioda koji traje više od mjesec dana (ponekad i dva mjeseca). Pedološku podlogu čini klimatogeni zonalni tip kisjelih zemljišta. Ovakvi ekološki uslovi "veliki su krivci" za razvoj vrlo specifične termofilne zimzelene vegetacije tipa makije.

Vegetacija makije predstavlja prvi stupanj degradacije zim zelenih tvrdolisnih šuma koje su gospodarile čitavim sredozemljem. Makija se javlja kao posledica antropogenog uticaja na šume crnike (*Quercus ilex*) koje se smjenjuju grmolikim zajednicama u vidu niskih šuma i šikara. Makiju obrazuju zim zeleni žbunovi, kao i pojedinačno nisko drveće (u zavisnosti od uslova, razvijaju se različiti tipovi makije sa dominacijom jednih ili drugih vrsta). Ukoliko je degradacija snažnije izražena, makija prelazi u pseudomakiju (dalji degradacioni oblik makije koji je zastupljen u vidu niske zim zelne zajednice šikara, grmova i polugrmova) ili druge degradirane tipove vegetacije kao što su vegetacija u pukotinama stijena i na točilima, vegetacija korova, ruderalna i livadska, potom vegetacija pašnjačkih kamenjara i gariga.

U uskom priobalnim dijelu Crnogorskog primorja od obale mora do 300-400 m nadmorske visine razvijene su takve tvrdolisne, vječnozelene šumske i žbunaste formacije. Međutim, ove formacije su u tipičnom obliku razvijene samo na djelovima obale koje su direktno okrenute moru na plitkom tlu na tvrdim krečnjacima, dok se na staništima sa silikatnom ili mekanom karbonatnom podlogom i dubljim zemljištima javlja listopadna termofilna vegetacija.

Zaleđe predmetne lokacije i predmetna lokacija pripadaju području na kojem je dominantna vegetacija makije. U široj okolini zaleđa, makiju čine zim zelene vrste žbunova poput komorike (*Phillyrea latifolia*) i smreke (*Juniperus oxycedrus*). Uz njih se javljaju pojedinačna stabla makije (*Arbutus unedo*) i mirte (*Myrtus communis*), kao i prutoliki grmovi žukve (*Spartium junceum*). Od listopadnih vrsta u vidu pojedinačnih žbunova javlja se makedonski hrast (*Quercus trojana*). U prizemnom spratu, na siromašnom zemljištu, uz kamenjare raste pelim (*Salvia officinalis*), kostrika (*Ruscus*

aculeatus), pepeljuša (*Teucrium polium*), kaćunak (*Romulea bulbocodium*), bušinar iz roda *Cistus* sp., kao i povijuša *Smilax aspera*. Na većim nadmorskim visinama listopadne vrste poput makedoskog hrasta postaju brojnije, a javlja se i drača (*Paliurus spina christii*).

Obilaskom terena utvrdili smo da na dijelu lokacije Hotela „Ruža Vjetrova“ koji je ograđen i može se smatrati kultivisanom površinom, raste preko 20-tak drvenastih biljaka, visine preko 4 m, a pojedina stabla su starosti preko 10 godina. Radi se o stablima hrasta crnike (*Quercus ilex*), makedonskog hrasta (*Quercus trojana*), kao i listopadnog hrasta medunca (*Quercus pubescens*).

U ovom uređenom dijelu rastu još i palme, alepski bor (*Pinus halepensis*), čempres (*Cupressus sempervirens*), lemprika (*Viburnum tinus*), maslina (*Olea europaea*), kedar (*Cedrus* sp.), somina (*Juniperus phoenicea*), oleandar (*Nerium oleander*), smokva (*Ficus carica*). Evidentno je da se o radi na održavanju ovih drvenastih biljaka, kao i lijepo uređenih, manjih zelenih površina koje su zasađene ruzmarinom (*Rusmarinus officinalis*), pitosporom (*Pittosporum tobira*) i dr..

Na dijelu koji nije kultivisan (male livade između bungalova), rastu razne trave, mlječika (*Euphorbia* sp.), djetelina (*Trifolium* sp.), ljutić (*Ranunculus* sp.), maslačak (*Taraxacum officinalis*), bijela rada (*Bellis perennis*), kozlac (*Arum* sp.), Sanguisorba minor, lucerka (*Medicago* sp.), zdravac (*Geranium* sp.), bokvica (*Plantago* sp.), Fumaria officinalis, Capsella bursa pastoris, Ornithogalum sp., nekoliko vrsta porodice Asteraceae, povijuša (*Smilax* sp.) i drugo.

Van ograđenog i kultivisanog dijela, na površini od oko 12 000m² prisutna je tipična makija. Čini je nisko drveće i žbunaste biljke, kao i zeljaste biljke prizemnog sprata, mahovine i lišajevi.

Od drvenastih biljaka ovdje su prisutni: hrast crnika (*Quercus ilex*), komorika (*Phillyrea latifolia*), mirta (*Myrtus communis*), rjeđe nar (*Punica granatum*), žukva (*Spartium junceum*), Coronilla emerus. Uz njih najčešće rastu povijuša *Smilax aspera* i bršljan (*Hedera helix*), kao i šparoga (*Asparagus acutifolius*).

U prizemnom spratu, na veoma siromašnom tlu rastu trave, bokvica (*Plantago* sp.), maslačak (*Taraxacum officinale*), mlječika (*Euphorbia* sp.), ljutić (*Ranunculus* sp.),... U kamenjaru raste *Asphodeline lutea*.

Na nekoliko mjesta, uz pješačku stazu koja vodi ka obali mora, raste ciklama (*Cyclamen hederifolium*), zakonom zaštićena biljna vrsta kod nas. Ova vrsta cvjeta krajem ljeta i u jesen; nismo uspjeli da je fotografiramo u cvijetu jer smo teren obišli krajem marta. Stanovnik je svijetlih šuma i šikara mediteranskih i submediteranskih krajeva.

Na predmetnom lokalitetu, konkretno - na dijelu koji se nalazi iznad poslednje kućice, prema moru, neposredno uz kamenu pješačku stazu raste veoma mala populacija Gomoljaste sabljice (*Hermodactylus tuberosus*). U pitanju je 6-7 jedinki ove biljne vrste koja je zakonom zaštićena u Crnoj Gori. Ukoliko se na ovom dijelu planiraju bilo kakve aktivnosti, preporuka bi bila da se ova mala populacija zaštiti i obezbijedi od bilo kakvih negativnih uticaja.

Obala predmetne lokacije je stjenovita i kamenita, siromašna biljnim vrstama. Rijetko, u pukotinama stijena raste žukva, veoma granat, visok grm (*Spartium junceum*), kao i travulja ili mrežica (*Limonium angustifolium*) – zakonom zaštićena u Crnoj Gori.

Prirodna staništa koja su prisutna na predmetnoj lokaciji nijesu na listi staništa prioriternih za zaštitu propisanih Direktivom o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore (Council Directive 92/43/EEC).

U bližoj i široj okolini predmetne lokacije dominantan tip zelenila predstavljaju dvorišta objekata individualnog stanovanja (bašte, vinogradi). Izvjestan broj dvorišta predstavljaju uređenu kategoriju zelenila, gdje dominiraju žive ograde, grupa ili pojedinačna stabla smokve (*Ficus carica*), limuna (*Citrus* sp.), masline (*Olea europea*), nara (*Punica granatum*), vinove loze (*Vitis vinifera*), kivija (*Actinidia deliciosa*), oraha (*Juglans regia*), magnolije (*Magnolia* sp.) i slično.

PREPORUKA: Prilikom planiranja izgradnje na dijelu koji se nalazi u neposrednoj blizini parkinga, strogo voditi računa o nekoliko reprezentativnih stabala listopadnog hrasta medunca (*Quercus pubescens*), koje treba „ukomponovati“ u novi izgled tog, za sada, neizrađenog dijela.

2.9. Fauna

Najkarakterističnije životinje koje naseljavaju mediteransku makiju jesu gmizavci i ptice. U širem području detektovani su i krupniji sisari dok od sitnijih ovdje srećemo pripadnike Insektivora i Rodentia. Gmizavci koji naseljavaju makije i predstavljaju njeno stalno životinjsko naselje su sledeće vrste: šumska kornjača (*Testudo hermanni*), primorski smuk (*Coluber gemonensis*), prugasti smuk (*Elaphe quatuorelineata*), poskok (*Vipera ammodytes*), zidni gušter (*Podarcis muralis*), kraški gušter (*Podarcis melisellensis*), blavor (*Ophisaurus apodus*) i balkanski zelembać (*Lacerta trilineata*).

Od ptica, šire područje naseljavaju: ptice grmuše, odnosno vrste iz roda *Sylvia* sp., sjenice, odnosno vrste iz roda *Parus* sp., crnoglavka (*Emberiza melanocephala*), trešnjak (*Coccothraustes coccothraustes*), kos (*Turdus merula*), brgljask kamenjar (*Sitta neumayer*) i crvenač (*Erithacus rubecula*). Od grabljivica mogu se sresti, ali samo u preletu, kratkoprsti kobac (*Accipiter brevipes*) i morski soko (*Falco eleonorae*), i možemo ih svrstati u slučajne stanovnike.

Kako je ovo područje bez stalnih vodotokova, ili bara, fauna vodozemaca je veoma siromašna pa se samo povremeno ovdje mogu sresti gatalinka (*Hyla arborea*) i obična krastača (*Bufo bufo*).

Od krupnih sisara u ovakvim staništima se tokom zimskih meseci mogu sresti šakal (*Canis aureus*) i lisica (*Vulpes vulpes*), jer se spuštaju sa obližnjeg planinskog masiva Rumije u potrazi za hranom. Zbog toga ih možemo svrstati u povremene, odnosno slučajne, stanovnike makije. Od manjih sisara u makiji su stano prisutni jež (*Erinaceus concolor*) i neke vrste miševa iz roda *Apodemus*. Tokom ljetnjih meseci iznad makije, u preletu, se mogu vidjeti i slijepi miševi (*Chiroptera*).

2.10. Vodeni ekosistemi

Infralitoral obuhvata zonu od najniže plime pa do dubine do kojih se pružaju fotofilne alge. Infralitoralna stepenica litorala u ovom području karakteriše čvrsta podloga. Ovu zonu gradi hridinasto-kamenito dno koje je veoma pogodno za razvoj biocenoza fotofilnih algi. Od fotofilnih algi najprisutije su vrste iz rodova *Cystoseira*, *Padina*, *Ulva* i *Halimeda*. Od morskih cvjetnica u ovoj litoralnoj stepenici na pijeskovima između stijena javljaju se *Posidonia oceanica*, zatim vrste iz roda *Cymodocea* i dosta rjeđe i na većim dubinama vrste iz roda *Zostera*. Karakteristične životinje ove zone su rak - *Acanthomyx* sp., školjke – vrste iz rodova *Cardita*, *Gibbula*, *Rissoa*, *Lithophaga* zatim ježevi – vrste iz rodova *Paracentrotus* i *Echinaster* kao i brojno naselje najrazličitijih riba iz familija *Labridae*, *Sparidae*, *Serranidae*, *Gobiidae* i *Blennidae* (njih preko 50 vrsta). Na ovom području karakterističan je i fotofilni sunder – *Verongia aerofoba*. Od puževa za ovu zonu najkarakterističniji je puž golač *Aplysia depilans*.

Mediolitoralna zona obuhvata stepenicu litorala od zone najvišije plime do zone najniže osjeke pa su organizmi koji žive u ovoj zoni izloženi periodičnim emerzijama i imerzijama. U ovoj zoni talasi (bilo da su plimski ili oni generisani vjetrom) obezbjeđuju visoku količinu nutrijenata, kiseonika i planktona koji je hrana za filtratore. Obično jako intezivan porast zelenih, mrkih i crvenih algi obezbjeđuje hranu za mnoge herbivore. U ovoj zoni, mali i vodom ispunjeni baseni u obalnom stijenju obezbjeđuju životnu sredinu za rakove, puževe, morske sase i par vrsta rba koje su otporne na udare talasa (uglavnom vrste iz familija *Gobiidae* i *Blennidae*). Dominantne vrste ove zone su školjke – *Mytilus*, ciripadni rakovi iz roda *Balanus*, razne vrste hitona, morske sase (*Actinia* sp.) i priljepaka (*Patellasp.*) kao i nekoliko vrsta mrkih algi a iz rodova *Fucus* i *Pelvetia*. Sve navedene životinje su dobro pričvršćene za podlogu i niskih profila kako bi ublažili udare talasa.

Supralitoralna stepenica litorala obuhvata prostor od gornje granice najvišije plime pa sve do gornje granice kvašenja talasa. Ove zajednice se najbujnije razvijaju na hridinastim obalama i označavaju se kao tipična mediteranska bicezoza supralitoralnih stijena. Najkarakterističniji predstavnici su puž *Littorina neritoides* i ciripadni račić *Chtalamulus depressus* koji naseljava pukotine ovih stijena odnosno prostore kroz koje se sliva voda nakon udara talasa. Svi ovi organizmi prilagođeni su dugotrajnim intervalima života u atmosferskim uslovima ali su ipak više ili manje vezane za more i morsku vodu u kojima im se razvijaju larve ali i zbog kvašenja koje im je neophodno. Producenti u ovim zajednicama su brojne jednoćelijske i litofitske modrozlene i zelene alge kao i lišaj *Varucaria adriatica*.

Od pobrojanih vrsta koje naseljavaju morski ekosistem zakonom je zaštićena školjka prstac (*Lithophaga lithophaga*), a nacionalnim zakonodavstvom su zaštićene sve pobrojane vrste ptica, gmizavaca i vodozemaca. Od sisara zaštićene su sve vrste slijepih miševa (*Chiroptera*).

2.11. Analiza područja koja su zaštićena

Za potrebe izrade predmetnog planskog dokumenta dostavljen je akt Uprave za zaštitu kulturnih dobara kojim je navedeno: "u obuhvatu Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Dio sektora 58-turistički kompleks Ponta - Ruža vjetrova", opština Bar, nema kulturnih dobara i dobara sa potencijalnim kulturnim vrijednostima." Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstva kulture Crne Gore izradila je Studiju zaštite kulturnih dobara za potrebe Izmjena i dopuna državne studije lokacije "Dio sektora 58-turistički kompleks Ponta - Ruža vjetrova", opština Bar u februaru 2019. godine u kojoj je u poglavlju 6. Mjere zaštite navedeno da na prostoru Plana nema registrovanih spomenika prirode ni spomenika kulture pa se mjere zaštite koje je potrebno propisati za predmetni obuhvat odnose na potrebu poštovanja odredbi Zakona za zaštitu kulturnih dobara.

2.11.1. Zaštita prirode

Na području Opštine Bar, u planirana nova zaštićena prirodna dobra spadaju morska i obalna zaštićena područja, naročito: Na području mora je identifikovana zona sa ekološki značajnim habitatima i vrstama koje predstavljaju potencijalna morska zaštićena prirodna dobra: zona od rta Volujica do Dobrih Voda; Analiza ranjivosti flore i faune koja je sprovedena u okviru CAMP-a ukazuje na izuzetnu ranjivost vrsta i staništa u čitavom obalnom području, sa jedne strane, i potvrđuje opravdanost postojećih i potencijalnih zaštićenih područja prirode, sa druge strane. U analizi morskog biodiverziteta je istaknuta ranjivost staništa *Posedonie oceanica*-e i podvodnih pećina u obalnom moru.

2.12. Pejzažne vrijednosti

2.12.1. Predjeli

Na prostoru opštine Bar prepoznaju se nekoliko tipa predjela

- Tip 1 - Morski predio – Barska rivijera
- Tip 2 - Obalski predio Skadarskog jezera – područje skadarskog jezera
- Tip 3 – Brdsko-planinski predio

Najvažniji prioritet je uređenje morskog priobalja, prvenstveno pješačke komunikacije duž obale Jadranskog mora, održavanje obalnog pojasa mora i jezera, sa plazama i njihovim neposrednim okruženjem, kao i izgradnja objekata u njihovom zaleđu u skladu sa planskim postavkama važećih planova kako bi se obezbedila zaštita, očuvanje i unapređenje vrednosti predjela koje u obalnim zonama predstavljaju najvažniji prirodni i razvojni resurs Bara.

2.13. Nepokretna kulturna dobra

Studija zaštite kulturnih dobara opštine Bar za potrebe izrade Prostornog plana opštine Bar, urađena na osnovu akra broj 03-419/2015-4 od 03.10.2017. godine izdatog od strane Uprave za zaštitu kulturnih dobara aizradena u januaru 2018.godine.

Imajući u vidu da na predmetnim parcelama, kao i u njihovoj okolini nijesu locirana kulturna dobra, odnosno kulturno istorijski objekti i cjeline, kao ni lokaliteti ili područja za koje se pouzdano vjeruje da posjeduju izražene kulturne i ambijentalne vrijednosti, zaključeno je da se mjere zaštite koje je potrebno propisati za predmetni obuhvat odnose na potrebu poštovanja odredbi Zakona za zaštitu kulturnih dobara.

S tim u vezi, potrebno je u planski dokument unijeti potrebu poštovanja člana član 87 Zakona (slučajna otkrića), koji obrađuje obaveze pronalazača ako se prilikom izvođenja građevinskih, poljoprivrednih ili bilo kojih drugih radova i aktivnosti na kopnu ili u vodi naiđe na nalaze od arheološkog značaja.

2.14. Kvalitet vazduha

Južnoj zoni kvaliteta vazduha pripadaju: Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi. Kvalitet vazduha je praćen na UB stanicama u Baru i Tivtu. Sve izmjerene vrijednosti sumpor(IV)oksida (SO₂) u odnosu na granične vrijednosti za zaštitu zdravlja (jednočasovne i dnevne srednje vrijednosti), su bile značajno ispod propisanih graničnih vrijednosti od 350 µg/m³, odnosno 125 µg/m³ . Koncentracija suspendovanih čestica PM₁₀ je bila ispod propisanih vrijednosti i za srednje dnevne koncentracije i za srednju koncentraciju na godišnjem. Srednja godišnja koncentracija PM_{2,5} čestica je bila

ispod propisane granične vrijednosti. Sve maksimalne osmočasovne srednje vrijednosti ozona su bile ispod propisane ciljane vrijednosti. Srednja godišnja maksimalna osmočasovna vrijednost ugljen(II)oksida je bila značajno ispod propisane granične vrijednosti od 10 mg/m³. 19 Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2018. godinu Suspendovane čestice PM10 su analizirane na sadržaj teških metala, benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou i drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo(a)antracena, benzo(b)fluoroantena, benzo(j)fluoroantena, benzo(k)fluoroantena, ideno(a,2,3-cd)pirena i dibenzo(a,h)antracena i ostalih PAH-ova za koje nisu propisani standardi kvaliteta vazduha već samo mjere kontrole. Srednja koncentracija olova na godišnjem nivou je bila značajno ispod granične vrijednosti. Srednje godišnje koncentracije Cd, As i Ni su ispod ciljnih vrijednosti propisanih sa ciljem zaštite zdravlja ljudi. Sadržaj benzo(a)pirena od 1,15 ng/m³, kao srednja godišnja vrijednost nedjeljnih uzoraka je bliska propisanoj ciljnoj vrijednosti sa ciljem zaštite zdravlja ljudi, koja iznosi 1 ng/m³.

2.15. Kvalitet zemljišta

Programom ispitivanja štetnih materija u zemljištu za 2007. godinu koje je sproveo Ministarstvo turizma i zaštite životne sredine, obuhvaćeno je analiziranje kvaliteta zemljišta u 15 gradskih naselja Crne Gore (između ostalog i Bara) u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG“, br. 18/97). U opštini Bar izvršena je analiza uzoraka na 6 lokacija, i to pokraj postojeće deponije komunalnog otpada na Volujici, u zoni Jadranske magistrale (naselje Zaljevo), kao i u blizini gradske trafostanice. Na lokaciji Deponija 1 konstatovana je koncentracija iznad MDK za olovo (Pb), bakar (Cu), nikal (Ni) i cink (Zn). Koncentracija kadmijuma (Cd) je povećana na lokaciji Zaljevo 2, na kojoj je povećana i koncentracija nikla (Ni). Koncentracija arsena (As) je povećana na lokaciji Gradska deponija 2, na kojoj su povećane i koncentracije hroma (Cr) i nikla (Ni). Što se tiče povećanih koncentracija hroma (Cr) i nikla (Ni) iste su ustanovljene još na lokalitetu Zaljevo 1 (pored saobraćajnice). Ispitivanja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta na području opštine Bar nisu stalna i sistematska, ali fragmentarni podaci pokazuju da se u njima, kao posledica poljoprivredne proizvodnje, ostaci pesticida nalaze u vrlo malim količinama, pa stoga ne predstavljaju opasnost za zagađenje podzemnih voda i druge ekološke potencijale područja.

2.16. Kvalitet voda

Zbog porasta količine i raspoloživosti podataka o vodama, potrebno je u kreiranju odgovarajuće politike zaštite voda unijeti smisao u sve parametre koji daju informaciju o kvalitetu voda, kako bi se u procesu odlučivanja omogućilo donošenje najboljih mogućih odluka o korišćenju i zaštiti voda određenog sliva ili vodotoka. Uobičajen način da se izbjegne mnoštvo podataka je upotreba indeksa i indikatora, kao sredstvo za dobijanje informacija. Na taj način, indeksi i indikator predstavlja sredstva predviđena za smanjenje velike količine podataka na razumljivu mjeru, zadržavajući suštinsko značenje o pitanjima koja karakterišu date podatke. Važno je napomenuti da se pri kreiranju opisnih indikatora uvijek žrtvuje izvjesna preciznost izvornog numeričkog indikatora životne sredine. U Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, razvijen je indikator Water Quality Index koji je namijenjen izvještavanju javnosti. Indikator se zasniva na metodi Water Quality Index, prema kojoj se deset parametara fizičko-hemijskog i mikrobiološkog kvaliteta (zasićenost kiseonikom, BPK5, amonijum jon, pH vrijednost, ukupni oksidi azota, ortofosfati, suspendovane materije, temperatura, elektroprovodljivost i koliformne bakterije) agregiraju u kompozitni indikator kvaliteta površinskih voda. Udio svakog od deset parametara na ukupni kvalitet vode nema isti relativni značaj, zato je svaki od njih dobio svoju težinu (wi) i broj bodova prema udjelu u ugrožavanju kvaliteta. Sumiranjem proizvoda (qi x wi) dobija se indeks 100 kao idealan zbir udijela kvaliteta svih parametara. Broj i vrsta parametara, kao i njihovi težinski koeficijenti mogu biti modifikovani prema lokalnim uslovima i potrebama.

2.17. Buka

U skladu sa Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 028/11, 028/12, 01/14), buka u životnoj sredini je nepoželjan, ili štetan, zvuk na otvorenom prostoru koji je izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koja potiče iz drumskog, željezničkog i vazdušnog saobraćaja i od industrijskih postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola. Na osnovu Zakona, donešen je Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list CG“, br. 060/11).

Iako nema sistematskog praćenja nivoa i učestalosti buke na planskom području, kao i praćenja uticaja na zdravlje ljudi, evidentno je prisustvo više izvora koji kumulativno proizvode ovaj akustični vid zagađenja. Nivo emisije i stepen izloženosti ovom specifičnom vidu zagađenja, može postati smetnja nastojanjima da se poboljša kvalitet življenja i ukupna turistička atraktivnost područja. Ovo zagađenje, pored uticaja na zdravlje ljudi, utiče na kvalitet stanovanja,

uslove rada, a posebno na odmor i rekreaciju turista. Osnovni izvor buke je saobraćaj (drumski, železnički, aktivnosti u Luci Bar), a naročito tokom letnjih meseci zbog njegove intenzivnosti, kada su bukom posebno ugrožene stambene zone u neposrednom kontaktu sa Jadranskom magistralom i železničkom prugom Beograd-Bar. Pored saobraćaja, glavni izvori buke na području opštine svakako su manji privredni objekti (buka se zapaža u njihovoj neposrednoj okolini), kao i turističkougostiteljski objekti (posebno tokom letnje turističke sezone). Prekoračenja dozvoljenih nivoa buke u Baru u najvećem broju slučajeva registrovana na pojedinim prometnim gradskim raskrsnicama (posledica frekvencije motornih vozila), kraj železničke pruge (prekoračenja su registrovana tokom noćnih časova), kao i u blizini pojedinih ugostiteljskih objekata (posebno tokom večernjih časova u letnjoj turističkoj sezoni).

Tabela x: Granične vrijednosti buke u akustičkim zonama

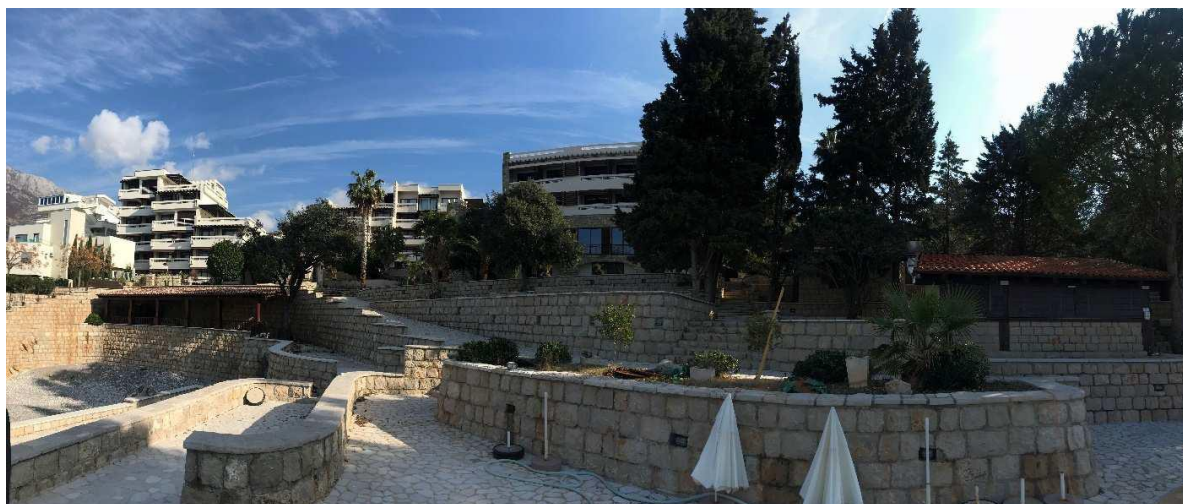
Akustičke zone		Nivo buke u dB(A)		
		L _{day}	L _{evening}	L _{night}
1.	Tiha zona u prirodi	35	35	30
2.	Tiha zona u aglomeraciji	40	40	35
3.	Zona povišenog režima zaštite od buke	50	50	40
4.	Stambena zona	55	55	45
5.	Zona mješovite namjene	60	60	50
6.	Zone pod jakim uticajem buke koja potiče od saobraćaja	L _{day}	L _{evening}	L _{night}
6.a	Zona pod jakim uticajem buke koja potiče od vazdušnog saobraćaja	55	55	50
6.b	Zona pod jakim uticajem buke koja potiče od drumskog saobraćaja	60	60	55
6.c	Zona pod jakim uticajem buke koja potiče od željezničkog saobraćaja	65	65	60
7.	Industrijska zona	Na granici ove zone buka ne smije prelaziti granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči		
8.	Zona eksploatacije mineralnih sirovina	Na granici ove zone buka ne smije prelaziti granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči		

III IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA

Uzimajući u obzir sadržaj i glavne ciljeve predmetnog plana, te karakteristike i sadašnje stanje u predmetnom i susjednom prostoru, identifikovana su ključna pitanja životne sredine koja je trebalo ocijeniti u postupku strateške procjene uticaja na životnu sredinu:

- Biološka raznolikost,
- Smanjenje prirodnih zelenih površina,
- Pejzaž,
- Vazduh
- Buka
- Vode (naročito uticaj na morski ekosistem)
- Stvaranje otpada.
- Zemljište

Područje izmjena i dopuna obuhvata prostor turističkog kompleksa, uređenih kupališta i trase obalnog šetališta – Lungo mare. Postojeći turistički kompleks čine: Osnovni objekat Hotela sa restoranom i smještajnim jedinicama sa ukupno 30 ležaja i sedam dependansa u kojima ima ukupno 188 ležaja. Recepcija se nalazi na sjevernom ulazu u kompleks u samostalnom prizemnom objektu. U okviru zone na kojoj su izvedeni objekti, lokacija je uređena, izvedene su staze i stepeništa za pristup svim objektima, formirane su terase koje prate prirodni teren sa uređenim zelenim površinama. Uz obalu su izvedeni platoi, popločani kamenom, dva bazena i plažni barovi, amfiteatar, teren za boćanje, teniski tereni. Veći dio lokacije predstavlja neizgrađena površina obrasla makijom.

Na osnovu postojećih karakteristika prostora, jasno je da se radi o pretežno izgrađenom predjelu. Izmjenama i dopunama plana nisu planirani veći kapaciteti od onih datim prethodnim planom, odnosno bruto razvijena građevinska površina na nivou obuhvata plana je nešto manja. Planirana je drugačija distribucija sadržaja, odnosno podjela prostora na dvije urbanističke parcele, od kojih će na jednoj biti hotel, a na drugoj depadanski, kako bi se u skladu sa potrebama prostora i investitora, racionalnije realizovao planski dokument.

Izgradnja kapaciteta do maksimalno predviđenih prethodnim planom, pa samim tim i ovim izmjenama, dovešće do trajne izmjene kvaliteta zemljišta i gubitka zelenih površina, odnosno nestanka pojedinih biljnih i životinjskih vrsta, te smanjenja bioraznolikosti.

Priobalnu vegetaciju je potrebno zaštititi, te planirane objekte pozicionirati tako da izgradnja istih ne podrazumjeva krčenje postojeće šumske vegetacije, a na mjestima gdje je moguće istu rekultivisati i unaprijediti.

U cilju eliminisanja mogućnosti pojave negativnog uticaja na kvalitet mora, tokom funkcionisanja planiranih objekata neophodno je obezbijediti svu prateću hidrotehničku infrastrukturu. Shodno tome, neophodno je strogo poštovati sve mjere, smjernice i preporuke zaštite životne sredine prostora, koje će biti definisane ovim Izvještajem, kao i smjernice planskog dokumenta.

S obzirom na to da se kompleks nalazi na samoj obali, morski ekosistem će u manjoj mjeri pretrpjeti negativne uticaje, i to u nekoliko prvih metara udaljenosti od obale (10-15 metara) usled građevinskih radova, koji će se odvijati unutar projektne zone. Tokom realizacije planiranih aktivnosti, moguće je da će doći do djelimičnog obrušavanja i spiranja građevinskog šuta u more, međutim samo privremenog karaktera jer je očekivano da će, usled djelovanja talasa, poslije jedne do dvije godine, doći do disperzije ovog materijala, a nakog toga zajednice u potpunosti povratiti. Ono što predstavlja potencijalnu prijetnju jeste ispuštanje procesirane vode i čvrste faze kanizacionih otpadnih voda (nakon tretmana u kolektoru), ali ukoliko se sve precizno dimenzionira ovo ne bi trebalo da ima negativnog uticaja po infralitoral ovoga područja. Takođe postoji i opasnost od zagađenja u slučaju kvara postrojenja za prečišćavanje. Nakon priključenja kompleksa na planiranu kanizacionu mrežu ova potencijalna opasnost će u potpunosti biti isključena.

Za svaki od budućih objekata potrebno je izraditi postupak procjene uticaja na životnu sredinu kroz koju će se propisati detaljna procjena, mjere zaštite i monitoring lokaliteta.

IV POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U PLANU, UKLJUČUJUĆI NAROČITO ONE KOJE SE ODNOSE NA OBLASTI KOJE SU POSEBNO ZNAČAJNE ZA ŽIVOTNU SREDINU, KAO ŠTO SU STANIŠTA DIVLJEG BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA SA ASPEKTA NJIHOVOG OČUVANJA, POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA, NACIONALNI PARKOVI...

Na osnovu korišćene postojeće i urađene planske dokumentacije, terenskih opservacija i dosadašnjeg iskustva obrađivača na procjeni uticaja moguće je ukazati na postojeće probleme i uticaje koji su identifikovani u trenutnom stanju prostora obuhvata plana, kao i uticaje ukoliko se predmetni planski dokument realizuje.

Ono što je nesporno je da se tokom realizacije planiranih aktivnosti i funkcionisanja projekata mogu očekivati uticaji ograničenog trajanja, kao i trajnog. Uticaji ograničenog trajanja se mogu očekivati u toku izgradnje planiranih objekata i potrebne infrastrukture, dok se trajni mogu očekivati u odnosu biodivezitet i zemljište.

Prije izrade planova, osnova, programa i projekata, shodno Zakonu o zaštiti prirode, nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju plana, osnova, programa i projekata, odnosno korisnik prirodnih resursa i dobara i zaštićenih prirodnih dobara dužan je da organu uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine podnese zahtjev za izdavanje akta o uslovima zaštite prirode.

Na osnovu toga Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, je u skladu sa članom 18 Zakona o zaštiti prirode (Sl. list Crne Gore, br. 54/16), donijela rješenje broj 02-UPJ-93/3 od 05.02.2019. godine, kojim se utvrđuju Smjernice i uslovi zaštite prirode za izradu Izmjena i dopuna DSL.

U rješenju je navedeno da, s obzirom na nedostatak bližih / preciznijih podataka o prirodnim vrijednostima, vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa – preporučena je javno dostupna literatura koja se odnosi na ekološki vrijedna područja, uključujući zaštićena područja u široj okolini DSL (Studija biodiverziteta i zaštite prirode Obalnog područja Crne Gore u okviru CAMP-a 2014; Flora i vegetacija Rumije, Doktorska disertacija; Nacionalni Program monitoringa stanja životne sredine – Izvještaji o stanju životne sredine Agencija za zaštitu sredine (EPA), Izvještaj u periodu od 2010-2016; Izvještaji, analize i ekspertize koje su urađene u okviru Coastal Area Management Plan (CAMP)) . Takođe je nepomenuto da se, u široj okolini zone zahvata predmetne DSL, nalazi više postojećih zaštićenih područja, kao i potencijalni Park prirode „Rumija“, a u zoni Morskog dobra – zaštićeni lokaliteti kao „rezervati prirodnog predjela“ – Stari Ulcinj (otok i plaža) i Veliki pijesak.

Za zonu zahvata predmetne DSL i njene uže i šire okoline, do sada nije urađen poseban dokument koji integralno propisuje režime, zone i mjere zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara (Lokalni ekološki akcioni plan, Lokalni plan zaštite biodiverziteta i sl), pa se u slučaju zaštićenih područja / zaštićenih prirodnih dobara primjenjuju propisi i dokumentacija u kojima su u svakom pojedinačnom slučaju ustanovljeni posebni režimi, zone i mjere zaštite i korišćenja. Za ostala ekološki značajna područja (potencijalni Park prirode Rumija, EMERALD, IPA, IBA područja, staništa Natura 2000) važe opšti režimi zaštite biodiverziteta / zaštite prirode.

Uzimajući u obzir navedeno, zaključuje se da realizacijom Izmjena i dopuna DSL neće doći do većih negativnih efekata na oblasti koje su posebno značajne za životnu sredinu.

V OPŠTI I POSEBNI CILJEVI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Cilj izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu je prije svega obezbjeđivanje da pitanja zaštite životne sredine uključujući i zdravlje ljudi budu u potpunosti uzeta u obzir prilikom razvoja, radi obezbjeđivanja održivog razvoja, obezbjeđivanja učešća javnosti, kao i unapređivanja nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Prilikom izrade planova, većina opštih ciljeva vezana je za planska dokumenta višeg reda i uslove koji oni diktiraju, dok se posebni ciljevi definišu za specifičnosti predmetne lokacije, konkretno razmatrani prostor, namjenu površina, dominantne djelatnosti koje se odvijaju na posmatranom području, a sve u kontekstu postojećeg stanja životne sredine na prostoru koji je predmet Plana.

Definisanje strategije i opštih ciljeva zaštite životne sredine na području zahvata plana zasniva se na usvojenim strateškim dokumentima u hijerarhijski višim planovima od kojih su od ključnog značaja: Prostorni plan Crne Gore, i

Prostorno urbanistički plan opštine Danilovgrad, ali i planovi detaljnije razrade, koji tretiraju predmetnu lokaciju ili su u njenoj kontaktnoj zoni.

Strategija korišćenja, uređenja i zaštite prostora lokacije ogleda se u detaljnoj planskoj organizaciji i uređenju kroz planirani razvoj prostora u odnosu na planove višeg reda i usklađivanje sa potencijalima i ograničenjima.

5.1. Opšti ciljevi zaštite životne sredine

Strateški ciljevi zaštite životne sredine predstavljaju faktore očuvanja ekološkog integriteta prostora, odnosno racionalnog korišćenja prirodnih resursa i zaštite životne sredine.

Opšti ciljevi u oblasti zaštite životne sredine – očuvanje kvaliteta životne sredine, kao i očuvanje i unapređenje prirodnih vrijednosti, posebnosti prostora i kulturno-istorijske baštine Crne Gore, definisani su Prostornim planom Crne Gore i Nacionalnom strategijom održivog razvoja Crne Gore.

Opšti ciljevi zaštite životne sredine na području predmetnog plana proističu iz opštih ciljeva zaštite životne sredine definisanih Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 48/08):

- očuvanje i zaštita zdravlja ljudi, cjelovitosti, raznovrsnosti i kvaliteta ekosistema, genofonda životinjskih i biljnih vrsta, plodnosti zemljišta, prirodnih ljepota i prostornih vrijednosti, kulturne baštine i dobara koje je stvorio čovjek;
- obezbjeđenje uslova za ograničeno, razumno i održivo gazdovanje živom i neživom prirodom, očuvanje ekološke stabilnosti prirode, količine i kvaliteta prirodnih bogatstava i sprječavanje opasnosti i rizika po životnu sredinu.

Opšti ciljevi zaštite životne sredine koji su dati u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja, su važni za realizaciju planiranih izmjena i dopuna, među kojima su naročito značajni:

- uravnotežen i pravičan ekonomski razvoj koji se može održati u dužem vremenskom periodu;
- pažljivo upravljanje i očuvanje (u najvećoj mogućoj mjeri) neobnovljivih resursa;
- racionalna/održiva upotreba energije i prirodnih resursa (vode, zemljišta, šuma, itd.);
- minimiziranje otpada, efikasno sprečavanje i kontrola zagađenja i minimiziranje ekoloških rizika;
- primjena principa predostrožnosti, tj. zahtjeva da se očuva prirodna ravnoteža u okolnostima kada nema pouzdanih informacija o određenom problemu;
- primjena principa ekološke kompenzacije - ako se ne mogu izbjeći negativni efekti na fizičke karakteristike područja sa velikim vrijednostima biološkog diverziteta ili diverziteta prirodnih predjela, onda treba postići balans pomoću mjera zaštite i konzervacije;
- poštovanje ekološkog integriteta - treba zaštititi ekološke procese od kojih zavisi opstanak vrsta, kao i staništa od kojih zavisi njihov opstanak;
- obezbjeđenje restauracije i ponovnog stvaranja/obnavljanja - gdje je to moguće, biodiverzitet i diverzitet prirodnih predjela, treba da bude restauriran ili/i ponovo stvoren, uključujući mjere za rehabilitaciju i reintrodukciju ugroženih vrsta;
- izbor najboljih tehnologija koje su na raspolaganju i najboljih primjera iz prakse za zaštitu životne sredine;
- primjena principa pažljivog donošenja odluka, na osnovu najboljih mogućih dostupnih informacija;
- obezbjeđenje učešća svih zainteresovanih strana u procese odlučivanja o ključnim pitanjima životne sredine vezane za projekat (centralne i lokalne vlasti, nevladine organizacije, privatni/ poslovni sektor, profesionalne organizacije, sindikat), uz izgradnju dijaloga i povjerenja i uz razvoj društvenog kapitala;
- zaštita kulturnog identiteta područja.

Polazeći od osnovnih prostorno-planskih ciljeva predmetnog plana kroz planirana rješenja treba da stvori uslove za ostvarivanje ciljeva (interesa) na planskom području, koji se odnose na:

- racionalno korišćenje prirodnih vrijednosti i resursa područja, uz sprečavanje i otklanjanje mogućih štetnih posljedica, posebno sa aspekta zagađenja vazduha, vode i zemljišta;
- očuvanje, unapređenje i razvoj naslijeđenih radom stvorenih vrijednosti;
- utvrđivanje režima korišćenja prostora za svaku karakterističnu prirodnu cjelinu područja, u odnosu na pojedine aktivnosti ljudi u tom području;

Izradom strateške procjene uticaja na životnu sredinu obezbjeđuje se usklađenost aktivnosti definisanih u Prostorno urbanističkom planu Opštine Bar sa važećom zakonskom regulativom i državnim planskim dokumentima u Crnoj Gori.

Strateška procjena za predmetni plan je procijenila potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu i pružila predlog adekvatnih mjera koje će se preduzeti u cilju sprečavanja i smanjenja štetnih uticaja aktivnosti čija realizacija je predviđena ovim planskim dokumentom. Rezultati Strateške procjene uticaja će doprinijeti odgovarajućem donošenju odluka u planskom procesu.

Opšti ciljevi strateške procjene definisani su na osnovu zahtjeva i ciljeva u pogledu zaštite životne sredine u drugim planovima i programima, kao i ciljeva zaštite životne sredine utvrđenih na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Tabela 9. Pregled opštih ciljeva SPU i izbor indikatora za vrednovanje planskih rješenja

Zaštita voda	
1.	Očuvati i unaprijediti kvalitet voda
Upravljanje kvalitetom vazduha	
2.	Očuvati kvalitet vazduha
Zaštita i korišćenje zemljišta	
3.	Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta
Zaštita od buke	
4.	Smanjiti izloženost korisnika/stanovnika povećanom intenzitetu buke
Očuvanje biodiverziteta	
5.	Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra
Unapređenje predjela	
6.	Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti prostora
Zaštita kulturno-istorijske baštine	
7.	Zaštiti nepokretna kulturna dobra
Upravljanje otpadom	
8.	Unaprijediti sistem evakuacije otpada
Klimatske promjene	
9.	Smanjiti emisiju gasova staklene baste
Zdravlje stanovništva	
10.	Zaštiti i unaprediti zdravlje stanovništva
Akcidentne situacije	
11.	Zaštita od akcidenata
Ekonomski razvoj područja	
12.	Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost
Jačanje institucionalne sposobnosti za zaštitu životne sredine	
13.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring

5.2. Posebni ciljevi (ciljani rezultati) zaštite životne sredine

Posebni ciljevi zaštite životne sredine planskog područja utvrđuju se na osnovu analize stanja životne sredine i značajnih pitanja, problema, ograničenja i potencijala planskog područja, kao i prioriteta za rješavanje ekoloških problema, a u skladu su sa opštim ciljevima i načelima zaštite životne sredine.

Posebni ciljevi strateške procjene predstavljaju razradu opštih ciljeva i definisani su na osnovu sagledanih problema i zahtjeva za zaštitu životne sredine na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.

Na osnovu definisanih posebnih ciljeva vrši se izbor odgovarajućih indikatora koji će se koristiti u izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu za evaluaciju planskih rješenja.

Indikatori stanja životne sredine predstavljaju veoma bitan segment u okviru izrade ekoloških studija i planskih dokumenata.

Indikatori su veoma prikladni za mjerenje i ocjenjivanje planskih rješenja sa stanovišta mogućih šteta u životnoj sredini kao i za utvrđivanje koje nepovoljne uticaje treba smanjiti ili eliminirati. Svrha njihovog korišćenja je u usmjeravanju planskih rješenja ka ostvarenju ciljeva koji se postavljaju.

Indikatori predstavljaju jedan od instrumenata za sistematsko identifikovanje, ocjenjivanje i praćenje stanja, razvoja i uslova sredine i sagledavanje posljedica. Oni su sredstvo za praćenje izvjesne promjenljive vrijednosti u prošlosti i sadašnjosti, a neophodni su kao ulazni podaci za svako planiranje.

Imajući u vidu prostorni obuhvat PUP-a „Bar“ i PPPN OP i predmetne lokacije, planirane namjene površina, stanje životne sredine u planskom području i definisane posebne ciljeve strateške procjene uticaja, izvršen je izbor indikatora u odnosu na koje će biti vršena procjena uticaja planskih rješenja na životnu sredinu. Izbor indikatora izvršen je iz "Osnovnog seta UN indikatora održivog razvoja". Ovaj set indikatora zasnovan je na konceptu "uzrok-posljedica-odgovor", i u potpunosti odražava principe i ciljeve održivog razvoja.

Vrlo je važno napomenuti da su navedeni indikatori definisani u kontekstu realizacije planskih, a ne tehničkih i tehnoloških rješenja. Treba napraviti razliku između strateške procjene uticaja (SPU) i procjene uticaja (PU). SPU je planski orijentisana i razmatra planska rješenja kao osnov za realizaciju ciljeva održivog razvoja i zaštite životne sredine. Upravo na ovakvom shvatanju SPU baziran je i predmetni planski dokument. Sa druge strane, procjene uticaja (PU) su tehnički i tehnološki orijentisane sa ciljem da definišu mjere zaštite prilikom izrade glavnih projekata (a ne planova) kako bi se određeni negativni uticaji sveli u zakonski definisane okvire.

Tabela 10. Pregled posebnih ciljeva SPU i izbor indikatora za vrednovanje planskih rješenja

Oznaka cilja	POSEBNI CILJEVI SPU	INDIKATORI
1.	Očuvati i unaprijediti kvalitet voda	
1.1.	Spriječiti zagađenje vodnih resursa	BPK i HPK u vodi Prečišćavanje otpadnih voda % objekata priključenih na kanizacioni sistem
2.	Očuvati kvalitet vazduha	
2.1.	Održati nivo imisije štetnih materija u vazduhu ispod propisanih graničnih vrijedosti	Koncentracije CO ₂ , SO ₂ , NO _x , O ₃ , dima i čađi, lebdećih čestica i taložnih
2.2.	Smanjiti stepen izloženosti korisnika/stanovništva zagađenom vazduhu	Broj dana sa prekoračenjem granične vrijednosti imisije za čađ, SO ₂ i NO _x
3.	Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta	
3.1.	Zaštita kvaliteta obradivog i neobradivog zemljišta	Prisustvo opasnih i štetnih organskih i neorganskih materija Površina izgubljenog i nadoknađenog zemljišta
3.2.	Uvođenje sistema prikupljanja i odlaganja građevinskog komunalnog otpada	% domaćinstava i turističkih objekata uključenih u sistem prikupljanja otpada koji se deponuje
3.3.	Spriječiti eroziju zemljišta	Sprovođenje mjera za sprečavanje erozije (sanacija biljnog pokrivača, način odvođenja atmosferskih voda)
4.	Smanjiti izloženost stanovništva povećanom intenzitetu buke	
4.1.	Smanjiti opterećenje životne sredine bukom u okviru dozvoljenih vrijednosti	Nivo buke obzirom na važeći <i>Pravilnik</i>
4.2.	Smanjiti izloženost stanovništva povećanim nivoima buke drumskog saobraćaja	Broj objekata u zoni povećanog nivoa buke

5.	Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra	
5.1.	Očuvati biodiverzitet	Veličina i značaj uništenih staništa
5.2.	Zaštita prirodnih vrijednosti	Broj i veličina zaštićenih područja
6.	Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti prostora	

Oznaka cilja	POSEBNI CILJEVI SPU	INDIKATORI
6.1.	Ozelenjavanje slobodnih i rekultivacija degradiranih površina	% zelenih površina
6.2.	Uređenje i zaštita ambijentalnih i pejzažnih vrijednosti	Sagledivost, vizure i pejzažne karakteristike Izrađeno rješenje pejzažnog uređenja Neto gubitak slobodnih površina uslijed nove gradnje (m2) Broj zaštićenih elemenata pejzažnog uređenja
7.	Zaštititi nepokretna kulturna dobra	
7.1	Efikasna zaštita kulturnih dobara	Broj i kvalitet ugroženih kulturnih dobara
8.	Unaprijediti sistem evakuacije otpada	
8.1.	Efikasna evakuacija otpada	Dinamika i način evakuacije otpada
9.	Smanjiti emisiju gasova staklene baste	
9.1.	Korišćenje obnovljivih izvora energije	Udio obnovljivih izvora energije
10.	Zaštititi i unaprijediti zdravlje korisnika/stanovništva	
10.1.	Unaprijediti zdravlje korisnika/stanovništva	Broj korisnika/stanovnika izloženih povećanoj buci Broj korisnika/stanovnika izloženih zagađenjima
11.	Zaštita od akcidenata	
11.1.	Zaštita od požara i eksplozija	Kapacitet protivpožarne infrastructure
12.	Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost	
12.1.	Porast ekonomskog razvoja	Broj novih radnih mjesta Povećanje mogućnosti za razvoj turizma
13.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring	
13.1.	Unaprijediti službu za zaštitu životne sredine i monitoring	Broj mjernih tačaka u sistemu monitoring

5.3. Metodologija, kriterijumi i indikatori

Jedan od osnovnih društvenih zadataka je zaštita životne sredine. Danas prisutne negativne posljedice uglavnom su rezultat pogrešno planirane izgradnje naselja, saobraćajnih i infrastrukturnih sistema, nekontrolisane i neadekvatne upotrebe energije, neadekvatnog postupanja s otpadom, kao i nepoznavanja osnovnih zakonitosti iz oblasti životne sredine. Promjene koje su posljedica prilagođavanja prirode potrebama čovjeka mogu biti onakve kakve on očekuje, ali mogu biti, i često jesu, sasvim nepovoljne i za njega samog. Skup takvih promjena za sobom povlači vrlo složene posljedice, koje u principu imaju povratno djelovanje na inicijatore promjena, dovodeći tako do novih stanja i novih posljedica.

Cilj izrade strateške procjene uticaja na životnu sredinu predmetnog planskog dokumenta je sagledavanje mogućih negativnih uticaja na kvalitet životne sredine i predviđenih mjera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive

okvire ne stvarajući konflikte u prostoru i vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru. Da bi se postavljeni ciljevi ostvarili, potrebno je sagledati Planom predviđene aktivnosti i mjere za smanjenje potencijalno negativnih uticaja.

Planski dokument će predstavljati okvir za razvoj područja na lokaciji u Izmjenama I dopunama DSL-a dio Sektora 58, ali i za razvoj Opštine, a moguća zagađenja po svojim karakteristikama, intenzitetu i prostornom rasprostranju ne bi trebalo da imaju veliki negativan uticaj, pogotovo ne u odnosu na postojeće stanje životne sredine, ali svakako mogu negativno uticati na opštu nepovoljnu sliku na području lokacije, pa ih je u tom kontekstu neophodno analizirati.

U strateškoj procjeni, akcenat nije stavljen isključivo na analizu planskih rješenja koja mogu implicirati negativne uticaje i trendove, već i na ona planska rješenja koja doprinose zaštiti životne sredine i podizanju kvaliteta života na posmatranom prostoru. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu koji će se vrednovati u odnosu na definisane ciljeve i indikatore.

VI PROCJENA MOGUĆIH UTICAJA /MOGUĆE ZNAČAJNE POSLJEDICE PO ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, UKLJUČUJUĆI FAKTORE KAO ŠTO SU: BIOLOŠKA RAZNOVRSNOST, STANOVNIŠTVO, FAUNA, FLORA, ZEMLJIŠTE, VODA, VAZDUH, KLIMATSKI ČINIOCI KOJI UTIČU NA KLIMATSKIE PROMJENE, MATERIJALNI RESURSI, KULTURNO NASLIJEDJE, UKLJUČUJUĆI ARHITEKTONSKO I ARHEOLOŠKO NASLJEDE, PEJZAŽ I MEĐUSOBNI ODNOS OVIH FAKTORA/

6.1. Uticaji Plana na životnu sredinu

Zaštita životne sredine je danas jedan od prvorazrednih društvenih zadataka. Danas prisutne negativne posljedice uglavnom postoje zbog pogrešnog planiranja izgradnje naselja, saobraćajnih sistema i infrastrukturnih sistema, nekontrolisane i neadekvatne upotrebe energije, neadekvatnog postupanja s otpadom, kao i nepoznavanja osnovnih zakonitosti iz domena životne sredine. U okvirima iznijetih stavova promjene koje su posledica prilagođavanja prirode potrebama čoveka mogu biti onakve kakve on očekuje, ali mogu biti, i često jesu, sasvim nepovoljne i za njega samog. Skup takvih promjena za sobom povlači vrlo složene posledice, koje u principu imaju povratno delovanje na inicijatore promena, dovodeći tako do novih stanja i novih posledica.

Cilj izrade strateške procjene uticaja predmetnog plana na životnu sredinu je sagledavanje mogućih negativnih uticaja na kvalitet životne sredine i predviđenih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire ne stvarajući konflikte u prostoru i vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru. Da bi se postavljeni ciljevi ostvarili, potrebno je sagledati Planom predviđene aktivnosti i mjere za smanjenje potencijalno negativnih uticaja.

Predmetni plan će predstavljati okvir za realizaciju planiranih investicija na lokaciji, a moguća zagađenja po svojim karakteristikama, intenzitetu i prostornom rasprostranju ne bi trebalo da imaju veliki negativan uticaj, pogotovo ne u odnosu na postojeće stanje životne sredine, ali svakako mogu negativno uticati na opštu nepovoljnu sliku na području predmetnog plana pa ih je u tom kontekstu neophodno analizirati.

U strateškoj procjeni, akcenat nije stavljen isključivo na analizu planskih rešenja koja mogu implicirati negativne uticaje i trendove, već i na ona planska rešenja koja doprinose zaštiti životne sredine i podizanju kvaliteta života na posmatranom prostoru. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu koji će se vrednovati u odnosu na definisane ciljeve i indikatore.

6.2. Evaluacija karakteristika i značaja uticaja

Ukupni efekti plana, pa i uticaji na životnu sredinu, mogu se utvrditi samo poređenjem sa postojećim stanjem, sa ciljevima i rešenjima plana. Ograničavajući se u tom kontekstu na pozitivne i negativne efekte koje bi imalo donošenje ili nedonošenje predmetnog plana, strateška procjena će se baviti razradom obe varijante (varijanta primene plana i varijanta da se plan ne primeni) i vrednovanjem scenarija razvoja u varijanti primene Plana. Izvršena je evaluacija značaja, prostornih razmjera i vjerovatnoće uticaja planskih rješenja na životnu sredinu. Značaj uticaja procenjen je u odnosu na veličinu (intenzitet) uticaja i prostorne razmjere na kojima se može ostvariti uticaj. Uticaji, odnosno efekti, planskih rješenja, prema veličini promjena ocenjeni su brojevima od -3 do +3, gdje se znak minus odnosi na negativne,

a znak plus za pozitivne promjene. Ovaj sistem vrednovanja primjenjen je kako na pojedinačne indikatore uticaja, tako i na srodne kategorije preko zbirnih indikatora.

Vjerovatnoća da će se neki procjenjeni uticaj dogoditi u stvarnosti takođe predstavlja važan kriterijum za donošenje odluka u toku izrade plana. Vjerovatnoća uticaja određena je prema skali prikazanoj u tabeli.

Tabela 11. Kriterijumi za ocjenjivanje veličine uticaja

Veličina uticaja	Oznaka	Opis
Kritičan	- 3	Preopterećuje kapacitet prostora
Veći	- 2	U većoj mjeri narušava životnu sredinu
Manji	- 1	U manjoj mjeri narušava životnu sredinu
Nema uticaja	0	Nema uticaja na životnu sredinu
Pozitivan	+ 1	Manje pozitivne promjene u životnoj sredini
Povoljan	+ 2	Povoljne promjene kvaliteta životne sredine
Vrlo povoljan	+ 3	Promjene bitno poboljšavaju kvalitet života

Izvor: MA Consulting analize

Tabela 12. Kriterijumi za vrednovanje prostornih razmjera mogućih uticaja

Značaj uticaja	Oznaka	Opis
Opštinski	O	Moguć uticaj na opštinskom nivou
Lokalni	L	Moguć uticaj lokalnog karaktera

Izvor: MA Consulting analize

Tabela 13. Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja

Vjerovatnoća	Oznaka	Opis
100 %	VV	Uticaj vrlo vjerovatan
više od 50 %	V	Uticaj vjerovatan
manje od 50 %	M	Uticaj moguć

Izvor: MA Consulting analize

Pored toga, dodatni kriterijumi mogu se izvesti prema vremenu trajanja uticaja, odnosno posljedica. U tom smislu definišu se privremeni-povremeni (P) i dugotrajni (D) efekti.

Tabela 14. Planska rješenja u planiranih izmjena i dopuna obuhvaćena je višekriterijumskom evaluacijom

Redni broj	Plansko rješenje
1.	Hotelski objekat
2.	Depadansi
3.	Uređena kupališta
4.	Trasa obalnog šetališta – Lungo mare

Na osnovu kriterijuma procjene veličine, prostornih razmjera i procjene vjerovatnoće uticaja planskih rješenja na ciljeve strateške procjene izvršena je evaluacija značaja identifikovanih uticaja za ostvarivanje ciljeva strateške procjene. Za identifikovane pozitivne uticaje moguće je definisati mjere koje će obezbijediti kontinuitet trenda pozitivnih uticaja, dok se za negativne za vodni tretamn uticaje definišu mjere zaštite koje ove uticaje svode u granice prihvatljivosti, odnosno na nivo kojim se ne opterećuje kapacitet prostora.

Nezaobilazni instrument kojim se obezbjeđuje praćenje realizacije zakonski definisanih kvantitativnih vrijednosti pojedinih parametara životne sredine, predstavlja monitoring životne sredine koji se definiše nakon izvršene evaluacije uticaja planskih rješenja.

Ciljevi SPU:

1. Očuvati i unaprijediti kvalitet voda	8. Unaprediti sistem evakuacije otpada
2. Očuvati kvalitet vazduha	9. Zaštiti i unaprediti zdravlje stanovništva
3. Očuvati i unaprijediti kvalitet zemljišta	10. Zaštita od akcidenata
4. Smanjiti izloženost stanovništva i posjetioca povećanom intenzitetu buke	11. Podsticati ekonomski razvoj i zaposlenost
5. Očuvati biodiverzitet i prirodna dobra	12. Unaprediti službu za zaštitu životne sredine, informisanje i monitoring
6. Očuvati i unaprijediti predione i ambijentalne vrijednosti prostora	13. Morski ekosistem
7. Zaštiti nepokretna kulturna dobra	14. Kvalitet vode

Tabela x. Procjena veličine uticaja planskih rješenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja

Br	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Hotelski objekat	0	-1	-2	0	-1	-1	0	+1	0	0	+3	0	-2	0
2.	Depadansi	0	-1	-2	0	-1	-1	0	+1	0	0	+3	0	-1	0
3.	Uređena kupališta	-1	0	-1	0	-2	-1	0	0	+1	+3	+1	0	-2	0
4.	Trasa obalnog šetališta – Lungo mare	-1	0	-2	+2	-2	+2	0	+1	+1	0	0	0	-2	0

LEGENDA:
 Kriterijumi su prema tabeli *Kriterijumi za ocjenjivanje veličine uticaja*
 EE – energetska efikasnost
 OIE – obnovljivi izvori energije

Izvor: MA Consulting analize

Tabela x. Procjena vjerovatnoće uticaja

Br	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Hotelski objekat	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	VV	M	V	V
2.	Depadansi	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	VV	M	V	V
3.	Uređena kupališta	M	M	M	M	V	M	M	M	M	VV	M	M	VV	M
4.	Trasa obalnog šetališta – Lungo mare	M	V	M	V	V	M	M	M	M	V	M	M	VV	M

LEGENDA:
 Kriterijumi su prema tabeli *Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja*
 EE – energetska efikasnost
 OIE – obnovljivi izvori energije

Tabela x. Kriterijumi za vrednovanje prostornih razmjera mogućih uticaja

Redni broj	Plansko rješenje	Ciljevi SPU													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Hotelski objekat	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L	O	L
2.	Depadansi	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L	O	L
3.	Uređena kupališta	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L
4.	Trasa obalnog šetališta – Lungo mare	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	O	L

LEGENDA:
 Kriterijumi su prema tabeli *Skala za procjenu vjerovatnoće uticaja*
 EE – energetska efikasnost
 OIE – obnovljivi izvori energije

6.3. Kumulativni i sinergetski efekti

Strateška procjena treba da obuhvati i procjenu kumulativnih i sinergetskih efekata. Ovi efekti mogu nastati kao rezultat interakcije između brojnih manjih uticaja postojećih objekata i aktivnosti i različitih planiranih aktivnosti u području plana.

Kumulativni uticaj se utvrđuje, ako se sa planom predviđa zahvat u životnoj sredini, koji ima manji uticaj na izabrane indikatore stanja životne sredine, ali ima zato zajedno sa postojećim zahvatima u životnoj sredini ili sa zahvatima koji su tek planirani odnosno u sprovođenju na osnovu drugih planova, veliki uticaj na izabrane indikatore stanja životne sredine; ili ako ima više manjih pojedinačnih uticaja koji zajedno imaju značajniji efekat na izabrane indikatore stanja životne sredine.

Sinergetski efekti nastaju u interakciji pojedinačnih uticaja koji proizvode ukupni efekat koji je veći od prostog zbira pojedinačnih uticaja. Sinergetski uticaji se pogotovo utvrđuju u slučajevima, kada se količina uticaja na habitate, prirodne resurse ili urbanizovana područja približi kapacitetu kompenzacije tih uticaja.

U odnosu na postojeće stanje prostora obuhvata, koje se karakteriše kao pretežno izgrađeni predio sa očuvanim vrijednostima u srednjoj mjeri, može se reći da realizacija planiranih aktivnosti neće imati jak kumulativan efekat na prostor. Adekvatnom realizacijom planiranog, kao i funkcionisanjem u skladu sa propisima i definisanim preporukama i mjerama, za očekivati je da će biti kontrolisane i svedene na prihvatljiv minimalan nivo.

6.4. Rezime uticaja planskih rješenja

Rezimirajući uticaje planskih rješenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja identifikovani su i pozitivni i negativni uticaji koji mogu nastati kao posljedica primjene planskih rješenja definisanih planom. Ovi uticaji su uglavnom lokalizovani na plansko područje i njegovo neposredno okruženje. Na osnovu evaluacije planskih rješenja prikazanih i prethodnim poglavljima, identifikovani su uticaji koji su rezimirani u sljedećoj tabeli.

Ciljevi SPU	Uticaji
Zagađenje vazduha i izloženost stanovništva zagađenom vazduhu	Obim razvoja saobraćajne infrastrukture usljed povećane izgrađenosti na planskom području nije velik, iako će neminovano imati negativne efekte na kvalitet vazduha. Takođe je moguće očekivati privremene negativne uticaje na kvalitet vazduha koje će uzrokovati sam proces izgradnje/postavljanja planiranih objekata, odnosno rad mehanizacije koja će biti korišćena prilikom izgradnje. Ovi uticaji su, međutim, ograničenog/lokalnog karaktera, a izloženost ljudi će biti manja. Može se očekivati i privremeno povećana emisije prašine, tokom izgradnje objekata, a s obzirom na karakter mogućih uticaja, ne očekuju se značajna pogoršanja kvaliteta vazduha, pogotovo u odnosu na postojeće stanje.
Zemljište	Očekuju se značajne promjene stanja zemljišta koje je bilo pod antropogenim uticajem. Na predmetnoj lokaciji nisu vršena mjerenja kvaliteta zemljišta pa je nepoznato "nulto stanje". Pored toga, po prirodi planiranih intervencija i aktivnosti, očekuju se promjene.
Buka	Izuzev buke koja će se javiti pri radu građevinske mehanizacije i transporta građevinskog materijala tokom realizacije planiranih aktivnosti, ne očekuju se drugi značajniji izvori buke na planskom području.
Biodiverzitet, prirodne vrijednosti i kulturna dobra	Planske postavke dovešće do ugrožavanja biodiverziteta i trajnog gubljenja zelenog fonda, na prostoru koji je pod planiranim objektima. Najznačajnije u tom smislu su očuvanje što više površina pod postojećim zelenilom i obavezna obalnog pojasa. Takođe, neophodno je zaštititi i biodiverzitet mora, koji može biti ugrožen enadekvatnim obradom otpadnih i atmosferskih voda prije upuštanja u recipijent. Veće negativne uticaje moguće je očekivati prilikom iskopa i nasipanja terena za potrebe izgradnje saobraćajnica, infrastrukture i objekata.
Zaštita predionih vrijednosti	U odnosu na postojeće stanje prostora obuhvata, koje se karakteriše kao pretežno izgrađeni predio sa očuvanim vrijednostima u srednjoj mjeri, može se reći da realizacija planiranih aktivnosti neće imati jak kumulativan efekat na prostor. Adekvatnom realizacijom planiranog, kao i funkcionisanjem u skladu sa propisima i definisanim preporukama i mjerama, za očekivati je da će biti kontrolisane i svedene na prihvatljiv minimalan nivo.
OIE i EE	Očekuju se pozitivni uticaji potencijalnog korišćenja obnovljivih izvora energije (OIE) i povećanja energetske efikasnosti (EE) objekata koji su planirani za izgradnju.
Zdravlje stanovništva	Doprinos zdravlju stanovništva ogleda se prvenstveno kroz implementaciju planskih mjera za evakuaciju otpadnih i atmosferskih voda sa tretmanom prije upuštanja u recipijent. To isto važi i za tretman čvrstog komunalnog otpada. Ovo će ostvariti pozitivne efekte, kao i sprovođenje definisanih mjera za zaštitu životne sredine. Takođe, pozitivan uticaj se može očekivati u odnosu na uređenje obalnog pojasa i omogućavanje boravka na uređenim kupalištima i šetalištu. Veći uticaj na lokalno stanovništvo se ne očekuje, imajući u vidu da je loakcija prvenstveno predviđena za razvoj turizma.
Zaštita od požara i nepogoda	Prevenција od požara se ostvaruje odgovarajućom prostornom organizacijom objekata i aktivnosti, adekvatnim sistemom za vodosnabdijevanje koje je preduslov za gašenje eventualanih požara, kao i obezbjeđenjem infrastrukture/prilaza za interventna vozila.
Ekonomski razvoj	Realizacija planskog rješenja će se reflektovati i na ekonomski razvoj lokalne zajednice. Realizacija ovog projekta će imati određene pozitivne ekonomske implikacije i mogućnost zapošljavanja u sektoru turizma, kao i u dujelu ugostiteljstva, usluga. One se ogledaju u stvaranju preduslova za porast atraktivnosti i kvalitetnije dostupnosti ovog područja i u mogućnosti turističke valorizacije prostora u određenom obimu, što će direktno i indirektno uticati na ekonomski razvoj.

VII MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (PREDVIĐENE U CILJU SPRIJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ZDRAVLJE LJUDI I ŽIVOTNU SREDINU, DO KOJIH DOVODI REALIZACIJA PLANA.

Strateška procjena uticaja propisuje setove mjera zaštite životne sredine, po sektorima, zbog neminovne promjene sredine i karakterističnih parametara, tokom realizacije plana, pri čemu će neki od bitnih činilaca sredine iz postojećeg, prirodnog stanja, pod antropogenim uticajima, ili zatečenog, tzv. “nultog” stanja dobiti drugi oblik, strukturu, namjenu, kvalitet ili kvantitet, s ocjenom trajnog ili privremenog karaktera. Mijenjanje će u nekim sektorima životne sredine donijeti pozitivne promjene a u drugima negativne. To se najviše odnosi na resurse: zemljišta i vegetacije. I drugi prirodni činioci (slobodno zemljište, vazduh, podzemne vode, blizina rečnog toka...) biće pod jakim antropogenim uticajem, kako u toku izvođenja građevinskih radova, tako i u potpunoj realizaciji plana, funkcionisanja planiranog. U svim fazama razvijanja ovog prostora, kroz izradu projekata, građenja, kao i u funkcionisanju svakog dijela zahvata, potrebno je poštovanje mjera zaštite, kao recepture za tzv. princip “održivog razvoja”, za očuvanje prirodnih resursa što je moguće više, odnosno, radi smanjenja degradacije i minimiziranja trajnih negativnih posljedica.

Pored procjene uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i sagledavanja mogućih značajnih negativnih uticaja, cilj izrade Izveštaja o strateškoj procjeni uticaja predmetnog plana je i propisivanje odgovarajućih mera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire (granice) definisane zakonskom regulativom, a vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru.

Koncepcija zaštite životne sredine u obuhvatu PUP-a zasniva se na usklađivanju potreba razvoja i očuvanja, odnosno zaštite resursa i prirodnih vrednosti na održiv način, tako da se sadašnjim i narednim generacijama omogući zadovoljanje njihovih potreba i poboljšanje kvaliteta života. Korišćen je integralni pristup planiranju i zaštiti koji podrazumeva integrisanje planskih mera zaštite u sva sektorska planska rešenja, a doprinos predstavlja i posebno definisanje smernica za zaštitu u okviru sektora – zaštita životne sredine. Strategija zaštite životne sredine u ovom Planu mora se zasnivati na načelima integralnosti i prevencije prilikom privođenja prostora nameni i izgradnje novih objekata na osnovu procene uticaja na životnu sredinu svih glavnih planskih rešenja, programa, projekata i aktivnosti za sprovođenje plana, naročito u odnosu na racionalnost korišćenja resursa, moguće ugrožavanje životne sredine i efektnost sprovođenja mera zaštite.

Zaštita i unapređenje životne sredine ostvariće se poboljšanjem njenog ukupnog kvaliteta, a posredno i njenih osnovnih elemenata: vazduha, vode, zemljišta i živog sveta. Ovaj cilj ostvariće se sprovođenjem niza mera različitog karaktera.

Važno je napomenuti da na planskom području nije dozvoljena izgradnja ili bilo kakva promena u prostoru koja bi mogla da značajnije naruši postojeće stanje životne sredine. Planska koncepcija zasniva se na zaštiti i unapređenju kvaliteta životne sredine u planskom području primenom mera i pravila korišćenja prostora.

7.1. Opšte mjere zaštite

Prilikom implementacije Plana, odnosno prilikom njegove dalje razrade kroz urbanističku i projektno-tehničku dokumentaciju, obaveza je sprovođenja svih smjernica i mjera zaštite životne koje su definisane i eksplicitno navedene u Planu (posebno u delu koji se odnosi na zaštitu životne sredine) i SPU, kao i striktno poštovanje propozicija relevantne zakonske regulative za svaku pojedinačnu oblast razvoja;

- pre buduće izgradnje objekata potrebno je prostor opremiti svom potrebnom infrastrukturom kako bi se izbegla oštećena i zagađenja osnovnih činilaca životne sredine;
- obaveza je investitora da se, prilikom izrade tehničke dokumentacije za sve planirane
- pojedinačne projekte koji po prirodi funkcionisanja mogu imati negativne implikacije na kvalitet životne sredine, obrati nadležnom organu za poslove zaštite životne sredine sa Zahtjevom o potrebi izrade uticaja na životnu sredinu u skladu sa propozicijama Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG”, br. 80/05) i Uredbom o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG”, br. 20/07);
- korišćenje prostora, izgradnja objekata, izvođenje radova, odnosno obavljanje tehnološkog procesa, može se vršiti pod uslovom da se ne izazovu trajna oštećenja, zagađivanje ili na drugi način degradiranje životne sredine.

7.1.1. Mjere ublažavanja uticaja na vazduh

Kvalitet vazduha na području plana nije značajnije ugrožen. Da bi se ostvarila planska koncepcija zaštite životne sredine neophodno je primeniti sledeća pravila i mere zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha („Sl. list CG“, br. 25/10, 40/11, 43/15):

- utvrđivanje graničnih vrijednosti emisija iz stacionarnih izvora i pokretnih izvora zagađivanja;
- utvrđivanje maksimalnih nacionalnih emisija za pojedine zagađujuće materije;
- postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- ostale mjere za sprječavanje i smanjenje zagađenja.

7.1.2. Mjere ublažavanja uticaja na vode

U zoni zahvata predviđa se prikupljanje svih fekalnih voda i njihovo odvođenje separatnim sistemom kanalizacije. Zbog toga je potrebno za svaki od postojećih ili planiranih objekata stvoriti uslove za priključivanje na zajedničku mrežu fekalne kanalizacije. Nastanak druge vrste otpadnih voda ili izlivanje istih u okolne vode se ne očekuje.

7.1.3. Mjere ublažavanja uticaja na zemljište

Prije početka izvođenja radova treba da bude definisan zahvat svakog gradilišta i uspostavljena organizacija. Lokalna uprava treba da odredi lokalnu deponiju za zemlju iz iskopa, zeleni otpad, i o tome donese rješenje za svakog korisnika. Takođe, lokalna uprava preko svojih izvršnih organa (komunalne policije) treba da kontroliše da je sve iz Rješenja/Odluke ispoštovano u smislu: mjesta i načina deponovanja, vremena deponovanja, kao i korištenja mehanizacije i tretiranja na lokaciji deponije.

U fazi izgradnje objekata, neophodno je izabrati mehanizaciju i transportna sredstva koja će minimalno uticati na degradaciju zemljišta. Dalje, nastali otpad, bez rasipanja, treba da bude odložen na predviđeno mjesto, uz adekvatno zbrinjavanje. Građevinsku mehanizaciju neophodno je redovno održavati, izvršiti odmah sanaciju eventualnih mjesta curenja, a u slučaju akcidenta hitno intervenirati u skladu sa planom mjera i aktivnosti u ovakvim slučajevima. Obzirom na adekvatna planska rješenja pitanja sakupljanja, odlaganja svih vrsta otpada spriječiće se, odnosno, ublažiti zagađivanje zemljišta. Neophodno je dati smjernice i preporuke za:

- Zaštita zemljišta od erozije podrazumijeva primjenu protiverozionih mjera, retenciono tehnički radovi;
- šumsko-tehnički radovi za pošumljavanje, intenzivnu njegu šuma,
- agrotehnički radovi-melioracije zemljišta, poboljšanje strukture zemljišta i td. Kombinacijom ovih mjera može se postići uspješno saniranje erozivnih procesa.
- Mjere zaštite od fertilnih sredstava koja se upotrebljavaju u poljoprivredi treba da se sprovedu vršenjem kontrole i sastava sredstava uz smanjenje hemijskih i veću primjenu prirodnih fertilnih sredstava.
- Dodatne mjere zaštite zemljišta: zabranjena je seča stabala, žbunja, kidanja grana, ugrožavanje prizemne flore i uklanjanje organske prostirke humusa, kopanje i nošenje zemlje i drugog materijala ili bilo kakvo narušavanje integriteta zaštićenog prostora.

Zaštita zemljišta od generisanja otpada na lokaciji:

- dimenzionisanje i broj kontejnera, uz poštovanje ostalih, sanitarno-tehničkih kriterijuma datih propisima i standardima,
- za recikliranje otpada ili njegove pripreme za reciklažu,
- za evakuaciju otpada i način transporta,
- čvrsti otpad sakupljati samo na vodonepropusnim površinama.

7.1.4. Zaštita od buke

Za građevinska područja na području Izmjena i dopuna DSL-a određuju se najviši dopušteni nivoi buke u skladu sa pozitivnom zakonskom regulativom. Posebne mere zaštite od buke određuju se za objekte koje se grade izvan građevinskog područja i objekte društvenih djelatnosti za javne funkcije. Buka štetna po zdravlje je svaki zvuk iznad granične vrijednosti koja se utvrđuje posebnim propisom, s obzirom na vrijeme i mjesto nastanka u sredini u kojoj ljudi borave.

Zaštita od buke obuhvata mjere koje se preduzimaju u cilju:

- sprječavanja ili smanjivanja štetnih uticaja buke na zdravlje ljudi i životnu sredinu;

- utvrđivanja nivoa izloženosti buci u životnoj sredini na osnovu domaćih i međunarodno prihvaćenih standarda;
- prikupljanja podataka o nivou buke u životnoj sredini i obezbjeđivanja njihove dostupnosti javnosti;
- postizanja i očuvanja zadovoljavajućeg nivoa buke u životnoj sredini.

Zaštita od buke na lokaciji postiže se:

- uspostavljanjem sistema kontrole izvora buke;
- formiranja zvučne barijere (u vidu zelenih površina sa niskim i srednjim rastinja)

7.1.5. Mjere za ublažavanje uticaja na pejzaž

U fazi građenja, materijal ne treba deponovati na lokaciji gradnje, već ga utovariti i prevesti na unaprijed propisno utvrđenu lokaciju. Intervencije u prostoru treba što manje da narušavaju prirodne i ambijentalne karakteristike prostora, što će u najmanjoj mjeri dovesti do narušavanja vizuelnog identiteta. Lokacije gradnje objekata treba da budu ograđene materijalima i tehnikama koje neće uticati na izgled i vizure okolnog prirodnog predjela.

7.1.6. Mjere za ublažavanje uticaja na floru i faunu

Prilikom pejzažnog uređenja prostora treba voditi računa da budu zastupljene autohtone vrste uz očuvanje već prisutnih unijetih (egzotičnih i odomaćenih) vrsta. Neophodne su i redovne zakonom propisane administrativne mjere kontrole. Tokom izgradnje objekata treba preduzeti mjere za smanjenje buke kako bi se spriječili poremećaji aktivnosti životinja (reprodukcija, migriranje, gniježđenje i podizanja mladih, naročito kod ptica). Treba sprovesti mjere u cilju zaštite postojeće vegetacije u vidu presađivanja, kao i ozelenjavanja novih površina. U fazi korišćenja objekata treba preduzeti mjere za sprečavanje generisanje otpada, nehotično ili namjerno ubijanje životinja i uništavanje njihovih razvojnih oblika, nehotično ili namjerno uništavanje biljnih vrsta sječom, branjem i sl.

U cilju zaštite posebno vrijedne vegetacije (*Quercus ilex*, *Fraxinus ornus*, *Laurus nobilis*, i dr..) potrebno je dati tačne parametre regulacije prostora obzirom na normu tzv. „podzemne građevinske linije koja može da obuhvati cijelu parcelu i tako oštetiti korjenski sistem naročito vegetacije.

7.1.7. Mjere ublažavanja uticaja na morski ekosistem

Ono što predstavlja potencijalnu prijetnju jeste ispuštanje procesirane vode i čvrste faze kanalizacionih otpadnih voda (nakon tretmana u kolektoru), pa je neophodno sve precizno dimenzionisati, kako bi se spriječio negativni uticaj po infralitoral ovoga područja. Posebnu pažnju posvetiti funkcionisanju postrojenja za prečišćavanje, kako ne bi došlo do kvarova koji mogu izazvati zagađenje. Nakon priključenja kompleksa na planiranu kanalizacionu mrežu ova potencijalna opasnost će u potpunosti biti isključena.

Posebnu pažnju posvetiti organizaciji gradilišta i mjestima odlaganja građevinskog otpada, kako bi se mogućnost obrušavanja i spiranja građevinskog šuta u more svela na minimum.

7.1.8. Mjere upravljanja otpadom

Prilikom planiranja i upravljanja čvrstim otpadom treba se rukovoditi principima definisanim u Zakonu o čvrstom otpadu iz („Sl. list CG br. 64/11 i 39/16) i Državnim planom upravljanja otpadom za period 2015-2020.

Probleme komunalnog i eventualno opasnog otpada riješavati u skladu sa zakonskim propisima, uz primjenu savremenih tehnologija sakupljanja, separacije, reciklaže i odlaganja. Sistem stroge kontrole odlaganja otpada uspostaviti od momenta stvaranja, sakupljanja, transporta, do konačnog odlaganja, jer je komunalni otpad najčešći uzrok povećane koncentracije polutanata neorganskog porijekla (olovo, kadmijum, hrom, nikl i dr.) i organskog porijekla (poliaromatskih ugljovodonika i polihlorovanih bifenila) u uzorcima zemljišta.

Građevinski otpad nastao prilikom aktivnosti na izgradnji objekata tretirati u skladu sa Pravilnikom o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada („Sl. list CG br. 50/12) koji je donijet na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG", 64/11 i 39/16);

Planer treba da zajedno sa preduzećem zaduženim za odvoženje komunalnog otpada, napravi plan rasporeda kontejnera sa tačnim upustvom šta i kako može da se u njih odlaže, sa napomenom kako se odlaže zeleni otpad a kako građevinski, tzv. „inertni“ otpad koji ne smije da ide na sanitarnu deponiju.

Nosilac projekta izgradnje, dogradnje, lokalno stanovništvo, ali i komunalna služba, dužni su:

- Da poštuju Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu, kao i podzakonska akta donesena na osnovu ovih zakona i Lokalni plan upravljanja otpadom.
- Obezbjedi poseban prostor za smještanje kontejnera za otpad.
- Obezbjedi potrebne uslove i opremu za sakupljanje, razvrstavanje i privremeno čuvanje različitih otpadnih materija (komunalni i ambalažni otpad, organski ili procesni otpad, reciklabilni materijal, otpad od čišćenja separatora masti i ulja i dr.).
- Da sekundarne sirovine, opasan i drugi otpad, predaje licu sa kojim je zaključen ugovor, a koje ima odgovarajuću dozvolu za upravljanje otpadom (skladištenje, tretman, odlaganje i sl).

7.1.9. Mjere ublažavanja uticaja buke

U toku građenja objekata, koristiti tehnički ispravnu građevinsku mehanizaciju. Kod faznog izvođenja radova, zbog već izgrađenih objekata voditi računa o organizaciji gradilišta, korištenju građevinske mehanizacije, načinu izlaska na kolske saobraćajnice (bez zaprljanih točkova sa zemljom i blatom) i sa poštovanjem radnog vremena, tokom radnog dana, vikenda, državnih i vjerskih praznika, a u cilju principa mira i tišine na širem zahvatu, kao programa tzv. „održivog građenja“.

U fazi korišćenja objekata, ne predlažu se dodatne mjere, osim onih koje su navedene u ranijim poglavljima i odnose se na regulaciju saobraćaja.

Obzirom da se radi o naselju domicilnog stanovništva i dijelom turističkom naselju, koje je karakteristično po niskom nivou buke od vozila, spoljnje muzike) duž trase saobraćajnica potrebno je obezbjediti standard da nivo buke ne prelazi 55 dB(A) u toku dana i 45 dB(A) u toku noći.

- a) Pravilno planiranje namjere prostora, uključivanje mjera zaštite od buke u fazi projektovanja građevinskih objekata, ugradnja akustične izolacije u novim objektima, zadržavanje i unapređenje zelenog pojasa visoke vegetacije, ili živih ograda od pitosfora, duž saobraćajnica, itd.
- b) U pogledu redovnog, funkcionisanja svih sadržaja unutar zahvata Plana, potrebno je poštovanje nivoa buke po zoniranju iz Odluke o akustičnim zonama Opštine Bar. Po ovoj odluci područje u zahvatu plana nalazi se u zoni 5. mješovite namjene, za koju su usvojene sljedeće granične vrijednosti:

Tabela 20. Granične vrijednosti buke

Granične vrijednosti buke	Nivo buke u decibelima (dB)
Dnevna buka – od 7 do 19 časova	60
Večernja buka – od 19 do 23 časa	60
Noćna buka – 23 do 7 časova	50

Mjere za zaštitu od buke su :

- Buka koja nastaje u zatvorenom prostoru ne smije na otvorenom prostoru preći propisane granične vrijednosti nivoa buke u određenoj akustičnoj zoni;
- U akustičnim zonama je zabranjeno prouzrokovati buku iznad propisanih graničnih vrijednosti za navedenu akustičnu zonu.
- U područjima razgraničenja akustičkih zona, nivo buke u svakoj akustičkoj zoni ne smije prelaziti najnižugraničnu vrijednost propisanu za zonu sa kojom se graniči.
- Upotreba elektroakustičkih i akustičkih uređaja na otvorenom i iz ugostiteljskih objekata dozvoljena je u periodu od 01. maja do 15.septembra, u vremenu od 09.00 do 01.00 časa, odnosno od 09.00 do 24.00 časa,

ako se objekat nalazi u stambenoj zgradi, a u ostalom periodu godine u vremenu od 09.00 do 23.00 časova, pod uslovom da ne prelazi propisane granične vrijednosti nivoa buke u određenoj akustičnoj zoni.

- Izuzetno, bez obzira na akustičku zonu i odgovarajuću graničnu vrijednost, buka koja potiče od građevinskih radova na otvorenom prostoru, za čije je izvođenje izdata dozvola nadležnog organa, može prekoračiti propisanu graničnu vrijednost za 5dB, u vremenu u kojem se u skladu sa zakonom mogu izvoditi građevinski radovi.

7.1.10. Posebne mjere zaštite životne sredine

- Pri daljoj izradi tehničke dokumentacije neophodno je geodetski snimiti stabla i inkorporirati ih u planirano rješenje,
- Uraditi kompletan pregled i popis dendroflora sa ocjenom zdravstvenog stanja i predlogom mjera revitalizacije,
- Izbor vrsta treba da bude uglavnom od autohtonih i odomaćenih vrsta, karakterističnih za ovo područje,
- Prilikom dalje izrade tehničke dokumentacije nije moguće smanjivati površine pod zelenilom,

Treba periodično obnavljati biljni fond autohtonim vrstama i vrstama koje su se uspješno adaptirale, bez ugrožavanja postojećih. Radi zaštite biljnog fonda, a u svrhu planiranja i projektovanja objekata, planom su date smjernice za očuvanje vegetacije. Međutim, radi nesmetanog sprovođenja istih neophodna je:

- Odrediti uže zone unutar izmjena i dopuna koje treba izuzeti od bilo kakve gradnje, odnosno, sačuvati ih od uticaja građenja, i to naročito za pojas zemljišta koje podleže plavljenju, a sve u cilju kontinuirane zaštite. Na ovaj način ne bi došlo do njenog fragmentisanja ili unuštjenja tokom građevinskih radova.
- Planom su date mjere za zaštitu od požara; tih mjera se treba strogo držati tokom izrade projektne dokumentacije., a tokom ljeta, kada je veća vjerovatnoća pojave požara, potrebno je organizovati službu osmatranja.
- Za cijeli planski prostor neophodne su i redovne administrativne mjere (učestće ekološke inspekcije).

S obzirom da iskopom zemljanih radova može doći do devastacije prirodne vegetacije i staništa kopnene flore u neposrednom okruženju građevinskih radova, bitno je preduzeti sve neophodne mjere kontrolisanog iskopa i ograđivanja autohtonog zelenila predviđenog za očuvanje. Zemlju iz iskopa skladištiti na deponiju van gradilišta. Takođe, posebno isplanirati deponiju za odlaganje plodnog površinskog sloja zemljišta.

- Prilikom projektovanja i izgradnje pridržavati se Zakona o zaštiti od požara.
- Uređenje objekata pejzažne arhitekture prilagoditi prirodnom pejzažu uz maksimalnu upotrebu autohtonih biljnih vrsta i zadržavanje vitalnih i funkcionalnih grupacija zelenila.

Izveštaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu predviđenih planskih rešenja može konstatovati da su pripremljenom dokumentacijom planirane mjere koje imaju za cilj zaštitu životne sredine, tako da su pored ostalog predviđena sledeća rešenja:

- Snabdijevanje vodom za piće i druge potrebe u dvije varijante, autonomno iz rezervoara na lokaciji i sa planiranog vodovodnog sistema šireg područja;
- Upotrebljene vode iz objekata prikupljaće se i odvoditi u prečištač na lokaciji, gdje će se nakon tretmana prečišćena voda koristiti kao tehnička voda. U drugoj fazi planirano je odvođenje upotrebljenih voda u planiranu javnu kanalizacionu mrežu, sa sistemom za prečišćavanje voda, ispuštanjem prečišćenih voda podvodnim ispustom i odlaganjem mulja iz procesa prečišćavanja na deponiju u skladu sa propisima;
- Za otpadne vode Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izveštaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl. List CG“br. 45/08), precizno je definisano koji kvalitet otpadnih voda mora da ima da se može nakon određenog tretmana ispuštati u prirodni recipijent ili javnu kanalizacionu mrežu.

Ostale mjere zaštite životne sredine:

- Svi objekti moraju biti snabdjeveni posudama za prikupljanje čvrstog otpada u okviru lokacije. Nosilac projekta je obavezan da sklopljenim ugovorom sa ovlašćenim preduzećem reguliše odnošenje otpada na za to predviđeno mjesto;
- Obaveza isporučioaca opreme, odnosno izvođača, prema nosiocu projekta kod izgradnje objekata je dostavljanje kompletne dokumentacije o izvedenom stanju, atesta za opremu, kao i izvještaja o ispitivanjima.

VIII PRIKAZ MOGUĆIH ZNAČAJNIJIH PREKOGRANIČNIH UTICAJA

Obzirom na pozicioniranost prostora obuhvata planiranih izmjena I dopuna DSL realizacija planskog rješenja, neće imati značajan uticaj na granično i prekogranično područje.

IX PREGLED RAZLOGA KOJI SU POSLUŽILI KAO OSNOVA ZA IZBOR VARIJANTNIH RJEŠENJA

Kroz predmetni planski dokument razmotreno je više varijanti prostorne organizacije i arhitektonskog oblikovanja prostora, koji mogu poslužiti prilikom dalje razrade idejnih rješenja samog kompleksa. Naime, osim detaljne analize planiranih aktivnostii razmatranog predloženog planskog rješenja, te propisivanja mjera i preporuka, a u cilju minimiziranja svih mogućih negativnih uicaja realizacije predloženog rješenja na životnu sredinu. radni tim nije imalo osnov za evaluaciju i izbor najpovoljnijeg alternativnog riješenja. S tim u vezi, preporuka je da se tokom realizacije pedloženog planskog rješenje strogo vodi računa o poštovanju svih mjera propisanih, kako ovim Izvještajem, tako i samim planskim dokumentom.

X OPIS PROGRAMA PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE, UKLJUČUJUĆI I ZDRAVLJE LJUDI U TOKU REALIZACIJE PLANA (MONITORING)

Uskladu sa lokacijom, koja je predmet Plana, monitoring po zakonskoj regulative za sadržaj strateške procjene uticaja na životnu sredinu, predviđa procjenu potrebe praćenja stanja životne sredine, po parametrima. Monitoring se organizuje po segmentima životne sredine.

10.1. Monitoring kvaliteta podzemnih i površinskih voda

Kontrolu kvaliteta otpadnih voda sprovoditi kroz redovno uzorkovanje u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list CG" br. 45/08, 9/10, 26/12, 52/12 i 59/13).

Dva puta godišnje, u sušnom i kišnom period, vršiti monitoring podzemnih voda. Ocjena kvaliteta podzemnih voda se vrši u skladu sa Uredbom o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Sl. list Crne Gore“ broj 2/07). U slučaju odstupanja od maksimalno dozvoljenih koncentracija zaustaviti rad postrojenja i otkloniti uzrok.

10.2. Monitoring kvaliteta zemljišta

Monitoring kvaliteta zemljišta treba sprovoditi kontinuirano oko izvora zagađivača (industrijskih I proizvodnih pogona, trafostanica, pumpnih stanica). Dugotrajno unošenje zagađujućih materija u zemljište može dovesti do smanjenja njegovog puferskog kapaciteta što kao posljedicu može imati trajnu kontaminaciju zemljišta i podzemnih voda. Monitoring kvaliteta zemljišta pratiti u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje (Sl. list RCG br. 18/97).

Mnitoring kvaliteta vazduha

Monitoring kvaliteta vazduha, mora da bude uspostavljen u skladu sa Evropskom direktivom o procjeni i upravljanju kvalitetom ambijentnog vazduha (96/62/ES). Obzirom da neće biti nikakvih aktivnih emisija zagađujućih materija u vazduh, osim privremenog uticaja tokom realizacije planiranih aktivnosti, to je predviđen minimalan monitoring. I takav, mora da bude usklađen sa zakonom, pa je potrebno pratiti zakonom propisane indikatore (imisijske koncentracije). Vrijednosti pratiti u odnosu na: Zakon o kvalitetu vazduha ("Službeni list Crne Gore", br. 025/10 od 05.05.2010, 040/11 od 08.08.2011, 043/15 od 31.07.2015) Monitoring treba vršiti povremeno, a za slučaj utvrđivanja povećanih vrijednosti, treba preduzeti mjere minimiziranja i otklanjanja izvora povećanih emisija.

10.3. Monitoring nivoa buke

Monitoring nivoa buke treba sprovoditi periodično, sa većim brojem kontrolisanja buke u toku izgradnje I realizacije sadržaja. Monitoring intenziteta buke pratiti u odnosu na: Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl. list CG br. 28/11, 28/12, 01/14) i Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl. list CG br. 60/11)

10.4. Monitoring upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom treba da bude u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl. list Crne Gore“, br. 64/11 od 29.12.2011). Kontrolisanje upravljanja treba sprovoditi kontinuirano. Planeri definišu lokacije za lokalne kontejnere a monitoringom se kontroliše dinamika pražnjenja i odnošenja otpada, kao i krajnja dispozicija ili reciklaža. Operativnost

pražnjenja i odnošenja otpada treba da obavlja preduzeće ovlašćeno za takav posao (sada je to „Čistoća“ A.D). Monitoring treba da provodi komunalna policija.

10.5. Monitoring za stanje biodiverziteta

Zaštita životne sredine podrazumijeva trajnu zaštitu prirodnih i stvorenih vrijednosti, u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta životne sredine, dijela teritorije na kojoj se planira izvođenje radova i šireg okruženja. Uslove za zaštitu životne sredine treba ispuniti na tri nivoa: u fazi planiranja i projektovanja, u fazi izgradnje i u fazi korišćenja.

Posebnu ulogu u sprovođenju trajnog monitoringa u prostoru, kako u vrijeme izvođenja radova tako i kasnije, u toku eksploatacije. Svaka aktivnost u prostoru treba da, u okviru planiranih djelatnosti ove faze, ima svoje konkretne programe za praćenje i korekciju kvaliteta životne sredine, jer je neophodno da ovi programi počnu da se realizuju već u toku izrade investiciono-tehničke dokumentacije i izvođenja planiranih radova. Treba naglasiti, da je za uspješno rešavanje zaštite životne sredine, jedan od važnih zadataka uspješno rešavanje zaštite u radnoj sredini tokom realizacije planiranih radova.

10.6 Monitoring morskog ekosistema i kvaliteta vode

Neophodno je vršiti monitoring morskog ekosistema i kvaliteta vode, naročito u prvih nekoliko godina od izgradnje objekata, kako bi se pratile posledice mogućeg zagađenja u toku izgradnje objekata, a koje nisu trajnog karaktera. Naročito je značajno praćenje zaštićene vrste - školjka prstac (*Lithophaga lithophaga*) i *Posedonia oceanica*, kao i podvodnih pećina u obalnom moru.

XI. ZAKLJUČCI

U toku Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu, na osnovu izvedene procjene i analize poznatih faktora značajnih za uticaj na životnu sredinu predloženog koncepta novoplaniranih sadržaja/objekata, konstatuje se da će predloženi projekat imati određene negativne uticaje na životnu sredinu, naročito na kvalitet voda i zemljišta, pejzaž, i biodiverzitet kao njen najosetljiviji dio, kako zbog planiranja novih sadržaja i izgradnje objekata tako i zbog njihovog kasnijeg eksploatisanja radi čega će se planiranim konceptom njihove prostorne distribucije datim u Planu, kasnijim efikasnim projektovanjem i pravilnim iskorišćavanjem smanjiti i/ili eliminisati negativni uticaji na životnu sredinu na prihvatljivi nivo. Za smanjenje i eliminisanje negativnih uticaja na životnu sredinu od obavljanja svih predloženih aktivnosti primjenjivaće se propisane mjere zaštite životne sredine, zatim monitoring i inspeksijska kontrola.

XII. REZIME

Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma je donijela Odluku o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova („Sl. list CG“, br. 81/18), kao i Odluku o određivanju rukovodioca izrade Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ („Sl. list CG“, br. 81/18). Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo Odluku o izradi Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za pomenute Izmjene i dopune Plana („Službeni list Crne Gore“, br. 08/19 od 06.02.2018), a koja se odnosi na površinu od 3,5ha.

Ovaj dokument predstavlja Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Izmjene i dopune Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova.

U toku izrade Strateške procjene uticaja na životnu sredinu, radni tim obrađivača je obavio analizu: postojećeg stanja (stvorenih i prirodnih uslova), programskih opredjeljenja korisnika prostora, postojećeg načina korišćenja prostora i uticaja u zonama gde se mogu javiti konflikti, kao i sagledavanje ulaznih podataka iz sledećih planova i strateških dokumenata: Prostorno urbanistički plan Opštine Bar, Prostornog plana posebne namjene za Obalno područje Crne Gore, Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore, kao i svih relevantnih sektorskih Strategija. Ovi strateški dokumenti predstavljaju osnov sa kojim treba da bude usklađene predmetne Izmjene i dopune Državne studije lokacije „Dio sektora 58 – turistički kompleks Ponta“ – Ruža vjetrova.

Identifikacija područja, postojeći problemi, ciljevi i procjena mogućih uticaja u pogledu izloženosti riziku životne sredine

Uzimajući u obzir sadržaj i glavne ciljeve predmetnog plana, te karakteristike i sadašnje stanje u predmetnom i susjednom prostoru, Izvještajem su identifikovani ključni segmenti životne sredine koja je trebalo ocijeniti u postupku strateške procjene uticaja na životnu sredinu i to:

- Biološka raznolikost,
- Smanjenje prirodnih zelenih površina,
- Pejzaž,
- Vazduh
- Buku
- Vode
- Stvaranje otpada
- Zemljište

Postojeći problem i u pogledu životne sredine u planu, uključujući naročito one koje se odnose na oblasti koje su posebno značajne za životnu sredinu, kao što su staništa divljeg bilnog i životinjskog svijeta sa aspekta njihovog očuvanja, posebno zaštićena područja, nacionalni parkovi

U skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Izvještajem su prepoznati i problemi koji tokom realizacije planskog dokumenta mogu implicirati određene promjene i ograničenja i date su preporuke za postupanje u cilju smanjenja istih.

Procjena mogućih uticaja / moguće značajne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu, uključujući faktore kao što su: biološka raznovrsnost, stanovništvo, fauna, flora, zemljište, voda, vazduh, klimatski činioci koji utiču na klimatske promjene, materijalni resursi, kulturno naslijeđe, uključujući arhitektonsko i arheološko naslijeđe, pejzaž i međusobni odnos ovih faktora/

U odnosu na prethodno identifikovana područja prostora obuhvata plana, a koja mogu biti izložena riziku tokom realizacije plana, Izvještajem su procijenjeni i vrjednovani svi mogući negativni uticaji. Poseban akcenat je dat na moguće negativne uticaje na kvalitet mora, kao i moguće negativne uticaje koji mogu dovesti do promjene kvaliteta zemljišta i gubljenje postojećeg zelenog fonda. U Izveštaju su analizirani mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu i vrjednovani u odnosu na definisane ciljeve i indikatore.

Cilj izrade strateške procjene uticaja predmetnog plana na životnu sredinu je sagledavanje mogućih negativnih uticaja na kvalitet životne sredine i predviđenih mjera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire ne stvarajući konflikte u prostoru i vodeći računa o kapacitetu životne sredine/ biodiverzitetu na posmatranom prostoru. Kod izrade Izvještaja o strateškoj procjeni, potrebno izabrati takve mjere vrjednovanja i takve metode određivanja i vrjednovanja uticaja plana, kakvim se mogu u što većoj mjeri odrediti svi značajni uticaji Plana na ostvarivanje ciljeva zaštite, kao i da su ti uticaji odgovarajuće vrjednovani.

U strateškoj procjeni, akcenat je stavljen na analizu planskih rješenja koja doprinose zaštiti životne sredine i podizanju kvaliteta života na posmatranom prostoru. U tom kontekstu, u Izveštaju se analiziraju mogući uticaji planiranih aktivnosti na životnu sredinu koji će se vrjednovati u odnosu na definisane indikatore.

Mjere zaštite životne sredine.

Pored procjene uticaja planskih rješenja na životnu sredinu i sagledavanja mogućih značajnih negativnih uticaja, cilj izrade Izveštaja o strateškoj procjeni uticaja predmetnog plana je i propisivanje odgovarajućih mjera za njihovo smanjenje, odnosno dovođenje u prihvatljive okvire (granice) definisane zakonskom regulativom, a vodeći računa o kapacitetu životne sredine na posmatranom prostoru. Mjere zaštite imaju za cilj da uticaje na životnu sredinu u okviru planskog područja svedu u okvire granica prihvatljivosti, a sa ciljem sprečavanja ugrožavanja životne sredine i zdravlja ljudi. Mjere zaštite omogućavaju razvoj i sprečavaju konflikte na datom prostoru što je u funkciji realizacije ciljeva održivog razvoja. Sprovođenje mjera zaštite životne sredine utiče na smanjenje rizika od zagađivanja i degradacije životne sredine, što će se odraziti na podizanje sveukupnog kvaliteta planskog rješenja.

Monitoring stanja životne sredine.

Tokom realizacije i eksploatacije planskih sadržaja, treba vršiti redovno praćenje kvaliteta zemljišta, kvaliteta voda i nivoa buke. Odnosno, neophodno je pravilno pozicioniranje predviđenih sadržaja kako ne bi došlo do degradacije predjela i nefunkcionalnog korišćenja prostora.

Rezime značaja uticaja Plana.

Na osnovu evaluacije izvršene u SPU zaključuje se da implementacija plana proizvodi veći broj strateški negativnih uticaja na planskom području, te da bi se efikasnim projektovanjem (pravilna dispozicija funkcija) i pravilnim iskorišćavanjem zemljišta (izbjegavati plavne površine za gradnju/postavljanje objekata) smanjili i/ili eliminisati negativni uticaji na životnu sredinu na prihvatljivi nivo.